

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 7 OCTOBER 1925

No. 510

INHOUD.

HET VERSLAG VAN DEN PRESIDENT VAN DE JAVASCHE BANK OVER HET BOEKJAAR 1924—1925 I door <i>Mr. J. Gerritzen</i>	870
Is er behoefte aan een nieuwe Stoomvaartverbinding met Zuid-Afrika? door <i>C. Vermey</i>	871
Indrukken van het Welvaartscongres door <i>Mr. M. P. L. Steenberghe</i>	873
Nogmaals Artikel 9 van het oude Tractaat met België door <i>J. W. Vlieland Heij</i>	875
Het onderzoek naar den Belastingdruk op de inheemsche bevolking van Nederlandsch-Indië III (Slot) door <i>Ir. E. P. Wellenstein</i>	877
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Een jaar schadevergoedingsrégime door <i>Dr. F. H. Repelius</i>	879
De Fransche begrooting voor 1926; de opbrengst der belastingen; de economische Volkenbondsconferentie door <i>Prof. Bertrand Nogaro</i>	881
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	882
MAANDLIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	883
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	883
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	884—892
Geldkoersen. Bankstaten. Goederenhandel.	
Wisselkoersen. Effectenbeurzen. Verkeerswezen.	

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lenneep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink*.

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
 Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

6 OCTOBER 1925.

In verband met de maandwisseling was de geldmarkt minder ruim, hetgeen echter hoofdzakelijk uitkwam in het veel geringere aanbod van callgeld, want, daar het aanbod van wissels en de vraag naar prolongatiegeld gering waren, ondergingen de geldkoersen weinig verandering. Particulier disconto steeg van 3% tot 3½ pCt.; de prolongatienoteering van 2% tot 3½ pCt. Geheel onverwachts kwam Zaterdag het bericht, dat de Nederlandsche Bank hare tarieven met ½ percent verlaagde, en in aansluiting hiermede liep ook de rente voor particulier disconto iets terug. Het aanbod van geld was echter zoo kort na de maandwisseling nog niet groot, zoodat de markt slechts schoorvoetend het voorbeeld van de bank volgde.

* * *

Op den weekstaat van de Nederlandsche Bank blijkt de post der binnenlandsche wissels van f 83,1 miljoen tot f 101,6 miljoen te zijn gestegen. Deze vermeerdering is geheel toe te schrijven aan de toeneming der credietischen van den Staat. Terwijl in de afgelo-

pen weken in het geheel geen schatkistpapier rechtstreeks bij de Bank was ondergebracht, blijkt thans een bedrag van f 22 miljoen aan dit papier in de portefeuille der Centrale Credietinstelling aanwezig te zijn. De beleeningen liepen van f 127,6 miljoen tot f 126,5 miljoen terug.

De goudvoorraad der Bank bleef onveranderd. De zilvervoorraad daalde met een kleine f 700.000. Het renteloos voorschot aan het Rijk klom met f 1,4 miljoen. De post papier op het buitenland geeft een vermeerdering van f 100.000 te zien, terwijl de diverse rekeningen onder het actief met f 3,1 miljoen toenamen.

De biljettencirculatie steeg van f 878,6 miljoen tot f 907,8 miljoen. De rekeningcourant-saldi vertoonden een vermindering van f 8,9 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo blijkt met f 4,8 miljoen te zijn terugge-loopen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 47.

* * *

De wisselmarkt was deze week weder vrij stil. De belangstelling voor Oslo was veel verminderd en in het laatst der week was deze markt vrijwel verlaten en leek de koers gestabiliseerd op ca. 50,10. Daarvoor in de plaats concentreerde zich de belangstelling nu op Parijs. Na het bekend worden van de mislukking der onderhandelingen in New York ontstond een overweldigend aanbod, zoodat de koers in zeer korten tijd van 11,77½ op 11,52½ terugliep en slechts met veel moeite voor verdere inzakking werd bewaard. België bleef vrijwel onveranderd. Blijkbaar had men daar op een mislukking gerekend en tijdig maatregelen genomen. Buenos Aires was belangrijk vaster. Geopend op 100, werd Vrijdag 101¼ flink geboden.

LONDEN, 5 OCTOBER 1925.

De geldmarkt was niettegenstaande het einde van het kwartaal voldoende ruim van fonds voorzien, zoodat de gebruikelijke pressie uitbleef.

Na het einde van de maand was geld zeer ruim en „over the night” tegen lage koersen verkrijgbaar.

De verlaging van het officieel disconto van de Bank van Engeland kwam over 't algemeen onverwacht, daar de stand der wisselkoersen op New York en Amsterdam theoretisch eerder aan een verhooging dan een verlaging van het discontoniveau deed denken. Ongetwijfeld zijn op het oogenblik noch de Vereenigde Staten noch Holland op invoer van goud gesteld en zal dus van die zijde uitvoer van goud uit Engeland niet bevorderd worden.

Disconto was natuurlijk na de verlaging van de Bankrate zwak en de week sloot op 37/16—3/8 pCt. Heden was de prijs voor 3-maands prima bankaccepten niet beter dan 35/16 pCt.

New York 4,84 1/16—1/8, Amsterdam 12,04 1/4—1/4.

HET VERSLAG VAN DEN PRESIDENT VAN DE JAVASCHE BANK OVER HET BOEKJAAR 1924—1925.

I.

De in den loop van 1924 nieuw opgetreden President van de Javasche Bank, Mr. L. J. A. Trip, vangt zijn eerste Jaarverslag aan met de mededeeling, dat hij zich afgevraagd heeft of het wel raadzaam zou zijn, vast te houden aan de gewoonte om aan de mededeelingen, welke in rechtstreeksch verband staan met de werkzaamheid van de Javasche Bank, beschouwingen van meer algemeenen economischen en financieelen aard te doen voorafgaan. Gelukkig heeft de heer Trip deze vraag bevestigend beantwoord; want daaraan dankt men zeer belangrijke beschouwingen over Indië's financieelen en economischen toestand, en over daarmede samenhangende problemen.

Het verslag van den President der Javasche Bank over het afgelopen boekjaar verdient des te meer de aandacht, omdat in dat boekjaar (April 1924—April 1925) belangrijke gebeurtenissen hebben plaats gegrepen. Het aspect van 's lands financiën is aanzienlijk verbeterd: voor het eerst sedert 1916 slaagde de Regeering er in eene sluitende begroting voor 1925 aan te bieden, terwijl de gewone dienst over het jaar 1924 zelfs een aanzienlijk overschot liet. Voorts kwam de Indische gulden in het verslagjaar weder op pariteit met den Nederlandschen gulden, en ten slotte namen de bekende geschillen met de Nederlandsche Bank en de Indische Regeering een einde.

Na een korte beschouwing over den gang van zaken in Europa komt de schrijver op het terrein van de Indische staatsfinanciën en stelt in de allereerste plaats de vraag, welken invloed van duuuzamen aard de gang van zaken in Europa gedurende en na den wereldoorlog ten opzichte van Nederlandsch-Indië heeft uitgeoefend. Z.i. moet het antwoord in dezen zin luiden, dat die invloed zich in hoofdzaak doet gevoelen op het terrein der staatsfinanciën, in het bijzonder wat betreft de toeneming der lasten door de Overheid op de contribuableu gelegd, en de uitzetting van de schulden voor rekening van het Land. Het is niet duidelijk, wat de schrijver hiermede bedoelt te zeggen. Men zou er uit kunnen afleiden, dat de schrijver van oordeel is, dat de enorme toeneming van Indië's schuld en de kolossale verhooging van den belastingdruk in Indië voor een groot deel veroorzaakt zijn door den gang van zaken in Europa gedurende en na den wereldoorlog. Heeft de schrijver inderdaad bedoeld deze meening te verkondigen, dan moet opgemerkt worden, dat zij niet juist is. Het is toch van algemeene bekendheid, dat de oorlogs- en de na-oorlogsjaren aan Indië groot voordeel gebracht hebben. Want, zooals de schrijver zelf terecht opmerkt, bezit Indië het groote voordeel, dat zijne uitvoerproducten zijn te rangschikken of althans door de consumenten gerangschikt worden onder de eerste levensbehoefteu. En nu is het zeker waar, dat gedurende den oorlogstijd Indië meermalen groote moeilijkheid heeft ondervonden bij den afzet zijner producten, maar dit neemt niet weg dat, wanneer men de periode van de oorlogs- en na-oorlogsjaren in haar geheel beschouwt, men tot de overtuiging komt, dat Indië er in geslaagd is in die periode zeer goede prijzen voor zijn uitvoerproducten te bedingen. In zijn voor het Aardrijkskundig Genootschap te Hamburg in October 1920 gehouden rede betreffende „Die Wirtschaft Nied. Indiens im Weltkriege und heute" vermeldde de heer E. Helfferich dan ook het feit, dat het gezamenlijk uitvoersaldo gedurende de jaren 1915—1920 ongeveer 3½ milliard gulden bedroeg. Bedenkt men nu, dat gedurende en na den oorlog de belastingen in Indië zeer sterk verhoogd werden, dat 's lands producten zeer hoge prijzen konden bedingen, dan springt het in het oog, dat de jaren van den oorlogs- en na-oorlogstoestand voor de Indische schatkist voor-

deelige jaren waren. En zulks temeer, waar tegenover deze groote extra-inkomsten slechts een zeer gering bedrag aan extra-uitgaven, welke door den oorlog veroorzaakt waren, stond. „Crisis-uitgaven heeft Indië niet noemenswaard gehad", zeide de Minister van Koloniën op pag. 8 van zijn Memorie van Antwoord behorende bij de begroting 1923.

Zeker is Indië's schuldenlast en is de belastingdruk in Indië in de oorlogs- en na-oorlogsjaren zeer sterk gestegen. Maar deze stijging van den schuldenlast en van den belastingdruk is niet te wijten aan den oorlog en de daardoor veroorzaakte crisis, maar wel aan een zeer lichtzinnig beheer van 's lands gelden, en vooral aan de enorme toeneming van het aantal ambtenaren. Volgens bijlage A van het Koloniaal Verslag over 1924 (pag. 64) steeg het aantal burgerlijke landsdienaren van 56.031 in 1914 tot 75.487 in 1919 en zelfs tot 100.595 in 1923. Raadpleegt men de brochure van den heer C. van den Bussche, chef van den Bezuinigingsdienst in Indië, getiteld: „Het verloop van 's Lands financiën in de laatste jaren en de verwachtingen daaromtrent voor de naaste toekomst", dan blijkt, dat alleen de bijkomende personeelsuitgaven, d.w.z. pensioenen, reiskosten, wachtgelden, verlofsbezoldigingen en duurtetoeslag van f 12 miljoen in 1917 gestegen zijn tot bijna f 63 miljoen in 1925.

Bij zijne beschouwingen over Indië's staatsfinanciën memoreert de President van de Javasche Bank in de eerste plaats, dat sedert einde 1914 de Indische schuld verzevenvoudigd is. Einde 1914 bedroeg de geconsolideerde en vlottende schuld te zamen f 171 miljoen. Einde 1914 bedroeg de geconsolideerde schuld f 1.127.000.000, terwijl de vlottende schuld met inbegrip van de muntbiljetten f 105 miljoen beliep. In 1914 was slechts 3,2 pCt. van de gewone zuivere ontvangsten noodig voor rente en aflossing, voor 1926 zal de dienst der Indische leening ruim 21 pCt. der gewone zuivere ontvangsten vorderen. Dit laatste percentage zal nog verder stijgen; want men zal moeten rekenen op rente en aflossing van de tijdelijk als rentelooze schuld uitstaande f 35 miljoen aan muntbiljetten, terwijl in 1932 de aflossing aanvangt van de in Amerika en Engeland in de laatste jaren gesloten leeningen. Gelukkig kan de schrijver constateeren, dat in de laatste jaren de toestand der staatshuishouding een aanmerkelijke verbetering vertoont. In de eerste plaats slaagde de Regeering er in sluitende begroting voor 1925 aan te bieden en ook voor 1926 wordt het evenwicht tusschen de gewone ontvangsten en uitgaven gehandhaafd in de bij den Volksraad ahangig gemaakte begroting voor 1926. Daarbij komt, dat over de jaren 1922, 1923 en 1924 zeer belangrijke bedragen aan achterstallige belastingen zijn binnengekomen en dat ook voor 1925 de ontvangsten zeer waarschijnlijk de raming ver zullen overtreffen ten gevolge van de zeer hooge tinprijzen, die de in de begroting aangenomen opbrengst van f 130 per picol belangrijk overschrijden.

Al constateert dus de schrijver met voldoening, dat het aspect van 's lands financiën belangrijk verbeterd is, volgens hem valt niet te ontkennen, dat dit nog niet stemt tot onverdeelde optimisme en dat het betrachten van groote voorzichtigheid nog steeds geboden is. Deze meening staft de schrijver door op de navolgende feiten te wijzen:

In 1932 en volgende jaren zullen de uitgaven voor aflossing van reeds thans gevestigde staatsschuld een belangrijke stijging vertoonen; want dan zal de verplichting ingaan tot delging in een betrekkelijk kort tijdsverloop van de in Amerika en Engeland gesloten leeningen. Hiermede zal een jaarlijksch bedrag van rond f 21½ miljoen gemoeid zijn. De Regeering stelt nu blijkens de door haar ingediende ontwerp-begroting voor 1926 voor een aanvang te maken met een regeling, welke beoogt de zoeven bedoelde stijging van uitgaven geleidelijk op het budget te doen drukken. Voor dat doel is een bedrag van f 4½ mil-

lioen ten laste van den gewonen dienst uitgetrokken, hetgeen gebezigd zal worden tot bestrijding van buitengewone uitgaven en/of extra schulddelging. Te recht merkt de President van de Javasche Bank op, dat met dit bedrag niet volstaan kan worden ten einde het beoogde doel te bereiken, zoodat het feit blijft bestaan, dat de uitgaven voor aflossing van reeds gesloten leeningen in de naaste toekomst een niet onbelangrijke vermeerdering zullen vertoonen. In de tweede plaats wijst de schrijver op het feit, dat thans ten beloope van omstreeks $f 4\frac{1}{2}$ miljoen uitgaven ten laste van den buitengewonen dienst worden gebracht, welke niet behooren tot de rechtstreeks productieve uitgaven. Uit dezen hoofde is dus het totaal van den gewonen dienst ongeveer $f 4\frac{1}{2}$ miljoen geflatteerd. En ten slotte toont de schrijver met cijfers aan, dat de aflossingen, welke volgens de begroting voor 1926 op den gewonen dienst drukken, niet voldoende zijn om een behoorlijk tegenwicht te vormen tegen de waardevermindering van de bezittingen van het land en de intering uit hoofde van de tekorten op den gewonen dienst. Want men vergeet niet, dat de in de laatste jaren gesloten leeningen tot een bedrag van ruim $f 271$ miljoen gesloten werden om tekorten op den gewonen dienst te dekken. Die intering moet ook ingehaald worden, hetgeen echter volgens de cijfers van den heer Trip slechts in geringe mate plaats heeft. Hiertegenover staat echter, dat zooda reeds wend gezegd, het Gouvernement in de hooge tinprijzen als het ware een stille reserve heeft, die opweegt tegen de bedragen, waarmede de gewone dienst volgens het boven gezegde meer dan thans het geval is, zou moeten belast worden. Dit geldt echter slechts voor 1926; want niemand kan weten hoe de tinprijzen zich in volgende jaren zullen houden. Hierop wordt dan ook terecht door den President der Javasche Bank gewezen, en hij knoopt hieraan de juiste opmerking vast, dat „het in het bijzonder voor Nederlandsch-Indië een eisch van voorzichtig beleid moet genoemd worden, in normale jaren en dus a fortiori in abnormaal gunstige jaren overschotten op den gewonen dienst te kweeken door het laag ramen van de gewone middelen, ten einde in minder gunstige jaren over een reserve te beschikken, omdat de ontvangsten van het Land direct en indirect in zoo sterke mate afhankelijk zijn van de prijzen der uitvoerproducten, dat de schommelingen, welke die prijzen blijkens de geschiedenis hebben vertoond en ook in de toekomst zullen blijven vertoonen, de zoeven omschreven politiek noodzakelijk maken.” Deze wijze methode werd reeds gevolgd door den Gouverneur-Generaal Idenburg. Helaas heeft de Regeering na diens aftreden den goeden weg verlaten.

De hooge prijzen van het jaar 1924, zegt de heer Trip verder, zullen niet van blijvenden aard zijn, en het geheele bedrijfsleven in Nederlandsch-Indië staat in het teeken van kleinere, zij het meer stabiele winsten, hetgeen niet zal nalaten zijn invloed op de ontvangsten der schatkist uit te oefenen.

In dit verband stelt de schrijver de vraag of het tegenwoordige in Nederlandsch-Indië geldende peil van belastingheffing wel gehandhaafd kan worden zonder de ontwikkeling van het land in ernstige mate te schaden. Die vraag beantwoordt de President der Javasche Bank pertinent ontkennend. Hij zegt:

„Nederlandsch-Indië zal niet straffeloos zijne belastingheffing kunnen handhaven op een peil dat, in aanmerking genomen het koloniale karakter van het land, niet in behoorlijke evenredigheid staat tot den in andere landen geldenden belastingdruk, en zulks te minder, waar Indië en wat de kapitaalvoorziening aangaat en wat de bezetting betreft van de leidende posten bij Overheids- en particulier bedrijf, op het buitenland is aangewezen.”

Het is te hopen, dat de Regeering aan deze waarschuwendende woorden van den President der Javasche

Bank ernstige aandacht zal schenken. Tot dusver werd tegenover klachten over den te hoogen belastingdruk in Indië van officieele zijde steeds aangevoerd, dat de belastingen wel hoog, maar volstrekt niet te hoog waren. Daarbij werd dan gewezen op Nederland, alsof het opgaat een koloniaal land als Nederlandsch-Indië te vergelijken met Nederland. Men vergat bij die vergelijking bovendien, dat, zooals de President van de Javasche Bank ook in zijn verslag memoreerde, Nederland in Europa één der zwaarst belaste landen is, dat verder de Nederlandsche Regeering herhaaldelijk heeft erkend, dat de belastingdruk in Nederland belemmerend werkt op het bedrijfsleven, zoodat zij streeft naar eene vermindering van dien druk, en dat ten slotte Nederlandsch-Indië onder de koloniale landen de eerste plaats inneemt „wat het aantal en den druk der belastingen aangaat.” Op pag. 29 van zijn verslag geeft de heer Trip een staatje waaruit blijkt, hoe de belastingdruk in Indië gestegen is. In 1913 betaalde men van een inkomen van $f 24.000$ 4,35 pCt., thans 8,91½ pCt.; van een inkomen van $f 200.000$ betaalde men in 1913 4,92½ pCt., thans 26,9 pCt.

Zijne beschouwingen over de Indische financiën eindigt de President van de Javasche Bank met de volgende woorden:

„Wel noopt de toekomst naar mijn overtuiging tot verdere bezuiniging en tot het betrachten van een groote mate van zelfbeperking ten opzichte van het besluiten tot uitgaven zowel ten laste van den gewonen als van den buitengewonen dienst. Het zal onvermijdelijk blijken, de sterk uitgegroeide staatshuishouding bij voorkeur door op efficiency gerichte maatregelen binnen de perken terug te brengen van hetgeen de in redelijkheid te verkrijgen middelen toelaten.”

Hij had hierbij kunnen voegen, dat het ook hoogst noodig is het enorme aantal ambtenaren te verminderen; want in bijlage A van het Koloniaal Verslag over 1924, pag. 63, geeft de Regeering als haar oordeel te kennen, dat de kosten, veroorzaakt door het teagenwoordige aantal landsdienaren, de normale draagkracht van het land ver te boven gaan, en „dat, wil niet blijvend op een te groot gedeelte van de landsinkomsten door salarissen beslag worden gelegd, eene beperking van de personeelsformatie bij elken dienst en elk landsbedrijf tot het volstrekt noodzakelijke zal moeten worden doorgevoerd.”

(Slot volgt).

J. GERRITZEN.

IS ER BEHOEFTE AAN EEN NIEUWE STOOMVAARTVERBINDING MET ZUID- AFRIKA?

Sedert de Hollandsche en Deutsche lijnen op Zuid-Afrika tot de South-African Conference zijn toegetreden worden vooral in Zuid-Afrika herhaaldelijk klachten gehoord over „te hooge” vrachten, die een ernstige belemmering zouden vormen voor den export, terwijl in zekere kringen druk wordt uitgeoefend op de Unie-Regeering om te komen tot een staatskoopvaardijvloot, die dan in concurrentie met de bij de South-African Conference aangesloten buitenlandse stoomvaartlijnen den Zuid-Afrikaanschen exporthandel in staat zou moeten stellen door goedkoopere vrachttarieven den uitvoer naar Europa te steunen en te bevorderen.

Het denkbeeld is niet nieuw. Wij herinneren ons dat vóór de oprichting der Holland Zuid- en Holland Oost-Afrika Lijnen, toen de Deutsche stoomvaartlijnen, die weleer toch zulk een voorname rol in het verkeer met het Sub-Continent vervulden, eerst door den oorlog en vervolgens door de bepalingen van het Verdrag van Versailles van dit verkeer vrijwel waren uitgesloten, reeds stemmen opgingen die in navolging van den Amerikaanschen Shippingboard en den Australian Commonwealthdienst de oprichting bepleitten van een Government Service, ten einde zich op die wijze vrij te maken van het destijds als

knellend gevoelde monopolie der Britsche lijnen. Dit beroep op de Unie-Regeering werd nog krachtiger toen deze de beschikking verkreeg over enkele vrachtschepen en het waren naast handelskringen enkele meer in het bijzonder op politiek voordeel bedachte leden der Nationalistische partij die een krachtig pleidooi hielden voor een eigen, met Staatshulp geëxploiteerde stoomvaartverbinding met Groot-Britannië en West-Europa. Edoch, in den door Zuid-Afrika's grooten staatsman, Generaal Smuts, met vaste hand geleide buitenlandsche politiek, gericht als deze was op een nauwe samenwerking met Groot-Britannië of juist wellicht met het Britsche Rijk en in wiens kader een handelspolitiek, die beoogde het aanbinderen van strijd met de Engelsche stoomvaartlijnen allerminst paste, vond dit streven naar „ontvoogding”, een streven waaraan, zooals wij reeds opmerkten, politieke bijbedoelingen niet vreemd waren, geenerlei steun. De Regeeringsschepen vonden regelmatig emplooi in de kolenvaart op Britsch-Indische kolenstations en Australië, waar dwarsliggers voor de Unie-Spoorwegen werden geladen; zelfs werd bij wijze van uitzondering een enkele maal één der schepen bevracht voor het vervoer van Zuid-Afrikaansche mais naar Europa, maar men hoedde zich angstvallig voor een wijze van exploitatie der schepen, die in conflict zou kunnen komen met de Engelsche scheepvaartbelangen. De Zuid-Afrikaansche schatkist is tot dusver wel gevaaren bij deze politiek. In tegenstelling met den Shippingboard en het scheepvaartbedrijf van het Australische Gemeenebest, die beide schatten hebben gekost, heeft tot dusver de Zuid-Afrikaansche Regeeringvloot, indien men de weinige der Unie-Regeering toebehoorende vrachtschepen met dezen wijdschen naam mag betiteln, elk jaar een bevredigend bedrijfssaldo kunnen aanwijzen zonder dat bij de wijze van exploitatie der schepen van ongezonde protectie sprake is. Zij, wier belangstelling naar het stamverwante Zuid-Afrika reeds uitging, toen van een onder Hollandsche vlag varende stoomvaartlijn nog geen sprake was, herinneren zich ongetwijfeld het bezoek aan ons land van een aantal vooraanstaande Zuid-Afrikaners met het doel bij onze reeders belangstelling te wekken voor een geregelde stoomvaartverbinding tusschen ons land en de verschillende Zuid-Afrikaansche havens. Ook dit pogen der Zuid-Afrikaanders faalde bij gebrek aan vertrouwen onzer reederijen in de levensvatbaarheid van een nieuwe lijn, die — en dit paste slecht in de politiek van samenwerking tusschen de groote Hollandsche en Engelsche lijnbedrijven — natuurlijk onmiddellijk in conflict zou komen met de machtige Union Castle Lijn en de overige tusschen Engeland en Zuid-Afrika varende Britsche Lijnen. Ten slotte gaf de oorlog en de gedurende en kort na den oorlog voor de scheepvaart wel bijzonder gunstige conjunctuur, waardoor de ondernemingsgeest en de lust tot pioniersarbeid krachtig opleefden, den stoot tot de oprichting eener geregelde verbinding tusschen Nederland en Zuid-Afrika. Aanvankelijk geëxploiteerd door een tweetal reederijen, welken de eer toekomt ten deze het initiatief te hebben genomen, werd aldra een krachtige combinatie gevormd die meende met financieelen steun van de Hollandsche Regeering en gezien den krachtigen materieelen steun, die van particuliere zijde in Zuid-Afrika was toegezegd, den strijd met de Engelsche lijnen te kunnen aanbinden. De Unie-Regeering zelve bracht echter geenerlei wijziging in het tot dusver door haar ingenomen standpunt; ook na de oprichting der Holland Zuid-Afrika Lijn werd het mail-contract aan de Union Castle Line gegund — trouwens het zoude onbillijk zijn der Unie-Regeering daarvan eenig verwijt te maken — terwijl ook de Regeeringsoederen, die op het Europeesch vasteland en voornamelijk in Duitschland werden besteld, vrijwel uitsluitend met de Union Castle Line werden vervoerd, zonder dat de Hollandsche lijn in de gele-

genheid werd gesteld mede te dingen naar dit vervoer dat zonder bezwaar met hare schepen had kunnen geschieden. De illusie, dat de Unie-Regeering, het voorbeeld der Nederlandsche Regeering volgend, de Lijn wellicht eveneens zou subsidieeren, werd al evenmin vervuld, kortom van eenigerlei steun — materieel dan wel moreel — door Zuid-Afrika's Regeering was nimmer sprake. Hoe stond het nu met den steun van den handel zelf? Deze had er toch waarlijk groot belang bij, de zoozeer geambieerde non-conference lijn in staat te stellen zich tegenover de Engelsche lijnen te handhaven. Door de nieuwe lijn immers was het monopolie der vooral gedurende de periode 1914—1919 zoo machtige Conference téniet gedaan en kon de Zuid-Afrikaansche handel beter dan ooit te voren door het ten gevolge der concurrentie verlaagde vrachtenpeil, nieuwe afzetgebieden voor zijn producten op het Europeesch Vasteland veroveren! Helaas bleef de Zuid-Afrikaansche handel in gebreke de beloften van steun in te lossen die destijds bij en vóór de oprichting der Lijn van die zijde werden gedaan. Zeker, de politici waarvan wij reeds eerder melding maakten, grepen gaarne de oprichting der Hollandsche lijn aan om in de nationalistische pers uitdrukking te geven aan hun blijdschap over de joyeuse entrée der Holland Zuid-Afrika Lijn en het ontbrak destijds de leiding der nieuwe stoomvaartlijn niet aan allerlei raadgeving, op welke wijze men het Afrikaansche element het best in het geveel zou kunnen komen. Ja, zelfs werd der Directie destijds ernstig verweten, dat men bij gebrek aan een eigen organisatie — die toch maar niet één twee drie uit den grond getooverd kan worden — aanvankelijk gebruik maakte van de welbepoefde diensten van invloedrijke en vakkundige Engelsche huizen; dit mocht immers een Hollandsche lijn niet doen. Kortom men poogde van deze zijde op allerlei wijze de jonge onderneming in den vooral enkele jaren geleden in Zuid-Afrika zoo fellen partijstrijd te betrekken en bekommerde er zich allerminst om, dat op deze wijze de moeilijkheden der nieuwe onderneming, die toch waarlijk ernstig genoeg waren, nog werden vergroot. De handel zelf zag in den grossen Ganzen in de „non-conference” lijn een prachtig instrument om de vrachten terug te brengen tot een peil dat den lijnen slechts verlies kon laten. Men was te kortzichtig om in te zien dat men, door de Hollandsche, d.w.z. de eenigste buiten de Conference varende lijn, te steunen het eigenbelang diende en handelde liever naar het opportunistische-egocentrische beginsel „make hay whilst the sun shines”. Lading kon de Hollandsche lijn krijgen mits . . . de vracht maar laag genoeg was. Toen geleidelijk ook de Duitsche lijnen hare afvaarten uitbreidden en door het in de vaart brengen van snelvarende en comfortabele passagiersschepen uiting gaven aan haar voornemen om als weleer deel te nemen aan de „vaart rond Afrika” werd de positie der Hollandsche lijn nog moeilijker. De Zuid-Afrikaansche handel toch, die trouwens zelf in de jaren '21 en '22 een ernstige crisis doormaakte, greep de gelegenheid maar al te gaarne aan om den een tegen den ander uit te spelen, zich er niet om bekommerend dat hij op deze wijze de befaamde kip met de gouden eieren — men vergunne ons deze ten aanzien der Hollandsche lijn eenigszins gewaagde beeldspraak — slachtte. Zonder den zwaren strijd der Hollandsche Lijn tot in bijzonderheden na te gaan — hiervoor is trouwens het oogenblik nog niet gekomen waar het bedrijf nog geschiedenis moet maken — releveeren wij de fusie met de Holland Oost-Afrika Lijn en de kort daarop gevolgde aansluiting bij de Conference. Een loop van zaken, die onvermijdelijk was en waaraan de Zuid-Afrikaansche handel mede schuld heeft. Men versta ons goed, wij beweren niet, dat dit bij de oprichting der lijn allerminst beoogde resultaat uitsluitend het gevolg is van de houding, welke de Zuid-Afrikaansche handel tegenover de Lijn

heeft aangenomen; veeleer is een samenloop van min gunstige omstandigheden oorzaak dat de Holland Zuid-Afrika Lijn haar zelfstandig karakter heeft moeten prijsgeven, maar toch... de wijze waarop de Zuid-Afrikaansche handel gemeend heeft het jonge bedrijf, dat zoozeer behoefte had aan krachtigen steun juist van de zijde van dien handel, te moeten exploiteeren is mede een der oorzaken van de toetreding tot de Conference, waarover men zich thans zoozeer beklaagt.

Omtrent de practische werking van „Freight Conferences” moge men van inzicht verschillen, wij voor ons gelooven dat de nivelleerende werking van vraag en aanbod de reederijen automatisch dwingt — zelfs wanneer zij een „Conference” gevormd hebben — de vrachten te verlagen, wanneer deze voor den handel bezwaarlijk blijken en zulks zich manifesteert in een verminderd aanbod van lading. Trouwens men vindt „freight conferences the world over” en vele groot-handelaars geven aan dit instituut, waarbij een ook voor den handel gewenschte stabiliteit van het vrachtenpeil verzekerd is, verre de voorkeur boven „une lutte acharnée” tusschen de stoomvaartlijnen onderling, daar men dan immers nimmer zekerheid heeft te kunnen concurreeren met anderen die er wellicht door toevallige omstandigheden in geslaagd zijn een lagere vracht te bedingen en daardoor hun kostprijs lager te stellen.

Een door de Unie-Regeering gesubsidieerde stoomvaartlijn tusschen Zuid-Afrika en Europa lijkt ons zelfs onder het régime-Herzog een utopie en bovendien een uiterst gevaarlijk experiment, dat geen nuchter-denkend bewind, na de pijnlijke ervaring op het gebied van scheepsexploïtatie door andere Regeeringen opgedaan, thans nog zal wagen.

Voor een nieuwe particuliere lijn — die bovendien nog buiten de Conference zou moeten blijven — is naar onze eerlijke overtuiging in het huidige stadium waarin Zuid-Afrika's handel verkeert, geen plaats en men moet waarlijk over een groote dosis optimisme beschikken om steunend op hernieuwde beloften van „support” door den Zuid-Afrikaanschen handel den strijd tegen de thans welhaast overmachtige combinatie van bestaande lijnen te wagen.

Wij zijn nog steeds overtuigd van de levensvatbaarheid eener goed geëxploiteerde Hollandsche lijn op Zuid-Afrika en twijfelen er niet aan of een dergelijke verbinding zal uiteindelijk haar bestaansrecht op overtuigende wijze aantoonen. Men bedenke echter dat Zuid-Afrika, land van zeer groote mogelijkheden, nog steeds in een eerste stadium van ontwikkeling verkeert en dat derhalve in den waren zin des woords pioniersarbeid moet worden verricht. Ook hier geldt het „de cost gaet voor de baet uit”, maar het zoude van weinig inzicht in Zuid-Afrika's economischen toestand getuigen indien men, meenend dat het lijnennet dat thans Zuid-Afrika met de oude en nieuwe wereld verbindt en dat voor den tegenwoordigen omvang van Zuid-Afrika's handel volkomen toereikend is, opnieuw den strijd zou doen ontbranden en daardoor de geleidelijke ontwikkeling, waaraan zoowel handel als scheepvaart behoefte hebben, ontijdig onderbreken. Ons antwoord op de vraag of er inderdaad behoefte bestaat aan een nieuwe verbinding tusschen Zuid-Afrika en Europa moet derhalve — n'en déplaise onze Zuid-Afrikaansche vrienden — beslist ontkennend luiden. De Zuid-Afrikaanders kunnen hun land en hun zich steeds uitbreidenden handel geen beter dienst bewijzen dan door een agitatie te staken die a priori tot vruchteloosheid gedoemd is en geen serieuze reeder zal zich laten verlokken door annonces — zooals wij dezer dagen opmerkten in één onzer veelgelezen dagbladen — waarin geregeld ruimte werd gevraagd voor lading naar Zuid-Afrika met als lokmiddel de toevoeging dat „vermoedelijk op voldoende retourlading kon worden gerekend”.

Alvorens te besluiten willen wij nog melding maken van de vragen, recentelijk door de Zuid-Afrikaansche parlementsleden, Generaal Smuts en den heer A. G. Barlow tot de Regeering gericht ter zake van de „hooge” vrachtcijfers voor het vervoer van maïs van Zuid-Afrika naar Europa. Inderdaad werd tot voor kort — inmiddels liepen de Zuid-Afrikaansche maïsvrachten bij gebrek aan ladingaanbod, het natuurlijk correctief tegen hooge vrachten, niet onaanzienlijk terug — van Zuid-Afrika 25/- betaald, terwijl de Riverplate zonder moeite tonnage kon bevrachten tegen vrachtcijfers varierende tusschen 16/- en 19/- naar gelang van grootte, positie, etc. De sprekers meenden dat een dergelijk vrachtverschil, ja, dat überhaupt eenig vrachtverschil niet gewettigd was. Hebben zij zich echter rekenschap gegeven van het feit dat voor „tramp”-schepen uitgaande vracht naar Zuid-Afrika niet te krijgen is, dat althans voor het meerendeel der schepen, hetwelk voor het vervoer der Zuid-Afrikaansche maïs bevracht wordt een kortere of langere ballast-reis onvermijdelijk is, terwijl naar Zuid-Amerika — zij het dan ook lang niet altijd tot winstgevend cijfers — vrijwel steeds lading kan worden verkregen. Hebben zij er voorts aan gedacht dat de transportmiddelen naar Zuid-Afrika's voornaamste haven, Durban, nog niet toereikend zijn om een vloten, niet onderbroken, aanvoer van maïs en kolen te allen tijde te verzekeren? Nog dezer dagen bereikte ons van bevriende zijde het bericht dat een 27 Augustus te Durban aangekomen schip eerst circa 7 September zou kunnen beginnen met het laden van kolen en dat de belading niet voor 14 September gereed zou komen! Het gevaar van min of meer ernstige vertraging in de belading of in het bunkeren der schepen is dan ook geenszins denkbeeldig en zoolang geen zekerheid bestaat van een vluggen despatch — essentieele factor in het trampbedrijf — zal men steeds geneigd zijn zoo mogelijk een hooger vrachtcijfer, dat de nadeelen der vertraging althans eenigszins verdisconteert, te bedingen. Terloops wijzen wij nog op den zoo veel volumineuzer aard der Zuid-Afrikaansche maïs, waardoor schepen wier kubieke capaciteit niet zoo gunstig is, minder lading kunnen vervoeren dan van Argentinië, waar de maïs kleiner van korrel is en dus minder ruimte inneemt en ten slotte op de noodzakelijkheid om na een Zuid-Afrikaansche reis het schip te dokken ten einde den bodem, die bij enkele weken verblijf aldaar zeer aangroeit, te kunnen schoonmaken en zoo de vaartsnelheid weder op peil te brengen.

Rechtmatige critiek juichen wij toe, maar men wachte zich voor het lanceeren van voorstellen als de heer Barlow meende te moeten formuleeren, n.l. het ingrijpen der Regeering die zelf het bevrachten van scheepsruimte ter hand zou moeten nemen! Gelukkig bleek minister Malan een juist inzicht te hebben en door diens afwijzend antwoord werd voorkomen dat men het paard van Troje binnenhaalde.

Dat men in Zuid-Afrika, indachtig het Zuid-Afrikaansche devies: „Union is strength” eendrachtiglijk streve naar het tot steeds grooter bloei brengen van industrie, landbouw en handel. De mogelijkheden zijn er en zij zijn talrijk; Zuid-Afrika wacht slechts op hen, die in stoere werkkraft de mogelijkheden gaan verwezenlijken.

C. V.

Rotterdam.

INDRUKKEN VAN HET WELVAARTS- CONGRES.

Maandag 28 September j.l. is te 's-Gravenhage een congres gehouden door de Alg. R.K. Werkgeversvereniging, gewijd aan de Welvaartspolitiek. De directe aanleiding tot het congres is te vinden in eene bepaling in de statuten der Vereeniging, welke bepaling voorschrijft, op jaarlijksche of twee-jaarlijksche congressen onderwerpen te doen behandelen, welke voor

de leden van belang zijn. Op dit congres, dat samen- viel met het 10-jarig bestaan der Vereeniging, werden twee praeadviezen behandeld, één van Mr. van Spaendonck over „de Handelspolitiek van Nederland, in verband met de handelspolitiek van andere landen” en één van Mr. Kortenhorst over „de Welvaarts- politiek als probleem van organisatie”.

Het is niet mijn bedoeling hier een verslag van het congres te geven; dat hebben de dagbladen reeds gedaan. Ik wil slechts kortelings de indrukken weerge- geven, die het congres den bezoekers meegaf.

De behandelde praeadviezen zijn ook in de diverse dagbladen gepubliceerd. Ik moge hier ter herinne- ring vermelden, dat Mr. van Spaendonck in een be- toog, waarin de handels- en tariefpolitiek van bijna alle landen der wereld is weergegeven, tot de vol- gende twee conclusies komt.

I. Retorsie-mogelijkheid ter behartiging onzer exportbelangen en ter verdediging tegen willekeurige uitsluiting onzer producten op vreemde markten, moet worden ingevoerd, evenals

II. „Safeguarding” der Nederlandsche industrie tegen abnormale concurrentie op de binnenlandsche markt, tegen valuta-invloeden en dumping-politiek.

Mr. Kortenhorst gaf als conclusies van een theoretisch en practisch geargumenteerde inleiding de vol- gende voorstellen tot reorganisatie in overweging.

I. Aan het Departement van Financiën wordt een economische afdeling toegevoegd, die in nauwe samenwerking met het gereorganiseerde Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, de financieele politiek aan het welvaartsprobleem zal kunnen toet- sen.

II. Het Departement van Waterstaat wordt als zoodanig opgeheven en als een technische dienst aan het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid toegevoegd.

III. Alle bemoeienissen met de Welvaartspolitiek worden aan één Minister nl. dien van Arbeid, Handel en Nijverheid toevertrouwd.

IV. De Directie van den Landbouw verkrijge een groote zelfstandigheid, zoo mogelijk onder een eigen Minister, of zoo dit niet wenschelijk voorkomt, onder het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, als afzonderlijke Dienst.

V. Er wordt één zelfstandig Rijksbureau voor Welvaartspolitiek ingesteld onder één directeur, ter beschikking van het Hoofd van het gereorganiseerde Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid. Dit Rijksbureau wordt terzijde gestaan door een Commis- sie, ongeveer van gelijke samenstelling als de huidige Commissie-Nolens.

De taak van dit Rijksbureau zal zijn het voorberei- den van besluiten of het nemen van initiatief tot be- sluiten, waarvan de voorbereiding en uitvoering bij anderen berust; het uit den weg ruimen van admini- stratieve belemmeringen en, indien het hiervoor noodig is, het adviseeren tot wetswijzigingen; het ad- viseeren tot toepassing van wettelijke voorschriften ter bevordering der werkgelegenheid enz.

Dit Rijksbureau zal als regel de uitvoering van de maatregelen hierboven bedoeld moeten overlaten aan anderen b.v. aan de daartoe aangewezen afdelingen der Departementen.

VI. Zolang het sub I tot en met IV gestelde zijn beslag niet heeft verkregen, worde het sub V beoel- de Rijksbureau ter beschikking gesteld van den Mi- nister-president, het Hoofd van het Departement van Financiën.

VII. Intusschen stelde de Regeering een kleine Commissie in, om de reorganisatie van het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid in studie te nemen.

Zoals te voorzien was liep de gedachtenwisseling gedurende het grootste gedeelte van den tijd over het praeadvies van Mr. van Spaendonck.

Tegenover het praeadvies van Mr. Kortenhorst staan de werkgevers te veel als leeken, dan dat hier-

over een groot debat te verwachten was. Interessant zou het geweest zijn, indien de hoofdamttenaren der departementen over dit praeadvies hunne meening hadden weergegeven. Dit kon echter niet geschieden en zou, gezien hun functie, ook niet gewenscht ge- weest zijn. Wel gaf Dr. Nolens, leider der R.K. Ka- merclub, te kennen, dat de behartiging van en de ver- antwoordelijkheid voor de welvaartspolitiek bij één Minister in het kabinet ondergebracht dient te wor- den.

Ook al was het debat over dit praeadvies niet groot, zoo was het toch goed gezien, juist thans dit voor onze volkswelvaart zoo belangrijke probleem aan de orde te stellen. Nu de politieke agitatie rondom de kabi- netsformatie voorbij is, heeft men in Regeerings- en partij-kringen de gelegenheid om het weergegevene te overdenken en te bestudeeren, onafhankelijk van de keuze van bepaalde personen. En zoo kan dit prae- advies ook spoedig practisch effect sorteeren.

De gedachtenwisseling over het praeadvies van Mr. van Spaendonck toonde duidelijk aan, dat de quaes- tie van de handelspolitiek de volle belangstelling van het congres had. De debatten duurden eenige uren, terwijl de aanwezigheid van den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid en van den leider der R.K. Ka- merfractie, naast tal van Kamerleden en hoofdamt- tenaren, mede bracht, dat het besprokene ook tot in Regeeringskringen doordrong.

De indruk, die het sterkst uit de debatten naar boven kwam, is deze, dat alle sprekers, hoe zij ook over de „safeguarding”-quaestie dachten, zich unani- m voor het nemen van retorsiemaatregelen ver- klaarden. In alle toonaarden en met tal van argumen- ten werd aangetoond, dat het nemen van deze maat- regelen voor onze exportbelangen een dringende eis is. Veel indruk maakte de voorlaatste spreker, Mr. L. Niemöller, den lezers van dit weekblad wel be- kend,¹⁾ die in een vurig pleidooi zich namens een groot gedeelte van den land- en tuinbouw bij den heer Van Spaendonck aansloot. Het is toch voldoende bekend, dat land- en tuinbouwkringen zich tot voor enkele jaren wars toonden van elke bemoeiing der regeering met onze handelspolitiek. Thans werd een noodkreet geslaakt, om aan de bemoeijking van den export onzer tuinbouwproducten een einde te maken.

Ook de sprekende cijfers, die den achteruitgang der keramische industrie hier te lande weergeven, door de heeren Mr. Dr. Louis Regout en Joseph Regout gememoreerd, versterkten het betoog van den inlei- der.

Wel werd door de verschillende sprekers de moei- lijkheid ingezien, in welken vorm de retorsiemaat- regelen zouden moeten worden genomen. Dr. Nolens gevoelde het meest voor een dubbel tarief van invoer- rechten, waarbij de praeadviseur zich aansloot.

Teekenaar was het feit, dat Dr. Nolens, die bekend staat door zijn groote zwijgzaamheid, zich over dit onderwerp zoo onomwonden uitsprak.

De quaestie der „safeguarding” lokte meer tegen- spraak uit. Het was vooral de heer Van den Borg, die zich, als handelaar, tegen dergelijke beschermende maatregelen verklaarde. Krachtig was zijn betoog niet, daar zijn argumenten zich bepaalden tot de mededeel- ling, dat ook in het buitenland het aantal arbeiders, werkzaam in de keramische industrie, was afgenomen, hetgeen door Mr. Regout ontkend werd.

Sterk stond de heer Van Spaendonck in zijn re- pliek, toen hij opmerkte, dat geen der tegenstanders van de „safeguarding” het eenige voorbeeld van die politiek hier te lande, het „Schoenenwetje”, game- moreerd had. Juist het Schoenenwetje heeft overdui- delijk aangetoond, welke gunstige gevolgen deze maat- regelen kunnen hebben, terwijl de nadelen, waarte- gen door tegenstanders steeds wordt gewaarschuwd, zich niet hebben gemanifesteerd. De inleider wees nog op het rapport over de werking van het Schoenen-

¹⁾ [Zie de Nos. van 24 Juni en 23 Sept. II. — Red.]

wetje van den Nijverheidsraad, een college, waarin tal van pur-sang-vrijhandelaren zitting hebben. De Nijverheidsraad heeft zijn licht niet alleen opgestoken bij de schoenfabrikanten, maar ook bij de lederfabrikanten, de grossiers, winkeliers en importeurs, en kwam daarna unaniem tot de conclusie, dat door de werking der wet de rust en stabiliteit in den handel volkomen waren hersteld, terwijl de werkloosheid in de schoenindustrie sterk verminderd of grootendeels verdwenen was.

Dit eenige voorbeeld van bescherming der Ned. Industrie mocht hier zeker wel als argument gebruikt worden.

Bijzonder werd door den inleider nog de aandacht gevestigd op de protectionistische tendenzen, die in Engeland, het vrijhandelsland van oudsher, hand over hand toenemen. Zoo deelde hij mede, dat op dit oogenblik reeds voor een achttal industrietakken enquête-commissies zijn benoemd, om de gegrondheid van de aanspraken op „safeguarding” te onderzoeken. De betreffende industrieën zijn de kant- en borduurindustrie, de superfosfaat-, gloeikousjes-, handschoenen-, aluminiumwaren-, borstel-, pakpapier- en messenindustrie (Sheffield). Bovendien hebben zich onlangs, eveneens met een verzoek tot instelling van een enquête-commissie, tot den Board of Trade gewend, de wollenstoffenindustrie in verband met den abnormalen invoer van kamgarenstoffen uit Frankrijk, de linnenindustrie van Schotland en Ierland en de spijkerindustrie van Leeds.

Het was opvallend, dat uit de vergadering zelf geen stemmen werden gehoord, waaruit de ernstige gevolgen bleken, die eene doorvoering der „safeguarding” in Engeland op groote schaal niet alleen voor de Nederlandsche exportbelangen, maar ook voor de concurrentieverhoudingen op de eigen markt zal hebben.

Uit dit congres is wel gebleken, dat speciaal de quaestie van de retorsie en safeguarding de volle aandacht van industriele en land- en tuinbouwkringen heeft, maar ook, dat het noodzakelijk is, dat andere personen, en wel speciaal zij, aan wie de behartiging der algemeene belangen van ons land is opgedragen, zich deze vraagstukken aantrekken, opdat voorkomen worde, dat eene verwaarloozing dezer taak noodlottige gevolgen voor onze volkswelvaart zal hebben.

Mr. M. P. L. STEENBERGHE.

NOGMAALS ARTIKEL 9 VAN HET OUDE TRACTAAT MET BELGIË.

In het hoofdartikel van het avondblad van 27 Augustus komt het Amsterdamsche blad „De Tijd”, de bewering van de „Haagsche Post”, dat Nederland volgens het verdrag van 1839 verplicht zou zijn de Schelde *bevaarbaar* te houden, ondersteunen, en meent dat mijne uitlegging van § 2 en § 8 van artikel 9 van het oude tractaat, niet geheel overeenstemt met den tekst van het verdrag, en — wat enger is, zoo schrijft zij, in strijd is met de feiten.

Ten einde te bewijzen, dat mijne interpretatie niet geheel overeenstemt met den tekst, haalt zij aan den Franschen tekst van het bewuste artikel, die volgens haar aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat.

Te betrouwen is, dat geen enkele uitlegging erbij wordt gegeven, waarom die Fransche tekst zooveel duidelijker is, dan de Nederlandsche; wij vinden hem na minutieuse bestudeering even duidelijk.

Immers ook de Fransche tekst spreekt slechts van „la conservation des passes”, en van ... s'engagent à conserver les passes navigables, niet van *entretenir*; van behouden en niet van onderhouden.

En wat § 8 van artikel 9 betreft, waarvan de Fransche tekst luidt:

„Si des événements naturels, ou des travaux d'art venaient, par la suite, à rendre impraticables les voies de navigation indiquées au présent article, le Gouvernement des Pays-Bas assignera à la navigation belge d'autres

voies aussi sûres et aussi bonnes et commodes, en remplacement desdites voies de navigation devenues impraticables.”

meent „De Tijd” te moeten opmerken, dat men weliswaar in de Nederlandsche vertaling voor het woord „assignera” slechts „aanwijzen” vindt, doch dat hier blijkbaar is bedoeld „toewijzen”, in den zin van toekennen, in gebruik geven.

Deze vrije vertalingen echter brengen ons niets verder, want ook op deze woorden is toepasselijk, wat ik in mijn artikel van 12 Augustus in de „Economisch-Statistische Berichten” schreef; er valt op de Wester-Schelde niets toe te wijzen, — in gebruik te geven. De geheele Schelde is toegewezen, de schepen kunnen varen zooals zij dat willen en zijn niet verplicht een bepaalden, door Nederland toegewezen of in gebruik gegeven weg te volgen.

Evenmin verandert het iets van mijn betoog: „en als er geen weg meer is, dan valt er niets meer aan te wijzen — toe te wijzen of in gebruik te geven.”

Maar... „De Tijd” gaat verder in hare uitlegging van het woord „assignera”, en meent dat het woord inhoudt, dat wij in dit laatste geval ze zullen moeten *aanleggen* — voor eigen rekening — en dan toewijzen. En als bewijs, dat zulks de juiste interpretatie is, haalt zij aan het graven van de beide kanalen, ter vervanging van het Sloe en een deel der Oosterschelde. Wij komen op dit punt dadelijk terug.

Heeft „De Tijd” wel overzien, tot welke onmogelijke consequenties een dusdanige uitlegging van het oude Tractaat aanleiding moet geven?

Immers, zou deze opvatting niet met zich brengen, dat indien kort na 1839 de Wielingen — het beste vaarwater — ware verzand, Nederland den plicht op zich had genomen, — of het zeegat weder op oude diepte te brengen, of een der andere gaten gelijkwaardig te maken aan de oude passage, ja, desnoods een nieuwe Wielingen aan te leggen?

Wij herhalen, wat wij daaromtrent vroeger reeds schreven: iets onmogelijks is nooit bedoeld of geëischt, laat staan door ons aanvaard.

Trouwens het baggeren op de Westerschelde, niet door ons maar door België, is wel het beste bewijs, dat de uitlegging van „De Tijd” niet de juiste kan zijn.

Doch nu de beide kanalen door Walcheren en Zuid-Beveland — de feiten — waarmede, volgens „De Tijd”, onze interpretatie in strijd zou zijn.

Wij hebben in ons artikel van 12 Augustus met opzet over die kanalen gezweven; het onderwerp is voor een Nederlander niet bijzonder aantrekkelijk.

Doch „De Tijd” lokt mij uit mijn tent, en haalt het graven van die kanalen als het sterkste bewijs aan, dat er tusschen Nederland en België geen verschil van meening heeft bestaan omtrent de beteekenis van het *behoud* der vaargeulen, en dat ook vroeger Nederland wel degelijk van meening is geweest, „aanwijzen” niet slechts te mogen opvatten in den zin van betonnen en bebakenen, doch dat deze clause van het Tractaat haar verplichtte desnoods nieuwe vaarwegen aan te leggen en daarna toe te wijzen.

Zij haalt daarvoor aan blz. 36 van de brochure van den heer J. C. Ramaer, luidende:

„Toen de Oosterschelde door de natuur omstreeks 1865 zóódanig verdroogd was, dat men er bij laag water door kon loopen van Zuid-Beveland naar den Noord-Brabant-schen wal, heeft Nederland in plaats van die rivier, overeenkomstig die paragraaf (par. 8 van art. IX van het verdrag van 1839), een scheepvaartweg te harer vervanging, het kanaal door Zuid-Beveland, van Hansweert naar Wemeldinge, *aangelegd*. Later, toen ten behoeve der spoorwegverbinding ook het Sloe tusschen Walcheren en Zuid-Beveland afgedamd moest worden, heeft Nederland ook ter vervanging van dien vaarweg, hoewel hij niet genoemd was in het artikel, een kanaal van zeer ruime afmeting, van Vlissingen naar Veere, *aangelegd*.”

„De Tijd” voegt er aan toe:

„In het eerste geval was de stremming ontstaan door

een natuurlijke, in het tweede door een kunstmatige oorzaak. In beide gevallen heeft Nederland een nieuwen waterweg niet enkel „aangewezen”, maar *aangelegd* voor eigen rekeuring — en „toegewezen”. De feiten spreken hier dus wel een zeer duidelijke taal.”

Opgemerkt zij, dat de aanhaling uit de brochure niet geheel juist weergeeft de feiten, zooals zij zich toenmaals hebben voorgedaan, en dat de schrijver der brochure mij dit, nadat ik hem inzage gegeven had van de hieronder volgende, hem vroeger onbekende diplomatieke bescheiden, heeft toegegeven, en mij toestond te verklaren, dat hij het met onderstaande weergave dan ook eens is.

Hoe is dan wel het verloop dezer zaak geweest?

Bij Koninklijk Besluit van 13 Maart 1845 werd aan de firma D. Dronkers & Co. de concessie verleend tot den aanleg van een spoorweg van Vlissingen naar Maastricht, waaraan verbonden was, afdamming van het Sloe, en het maken van een viaduct over de Oosterschelde (Kreekrak).

Door gebrek aan kapitaal werd de concessie niet uitgevoerd. Maar in 1849 werd aan Dronkers een nieuwe concessie verleend, waarin afdamming van Sloe, zoo wel als Kreekrak was opgenomen, echter met voorafgaande graving van een kanaal door Zuid-Beveland. Doch ook ditmaal gebeurde er weinig of niets door gebrek aan kapitaal, evenmin onder de vier of vijf opvolgende concessionarissen. In 1859 nam de Nederlandsche Regeering de zaak zelve ter hand, en vroeg bij het Parlement aan f 1.000.000 voor de afdamming van de Oosterschelde en f 2.600.000 voor een spoorbrug over het Sloe. Ook dit plan leed schipbreuk, doch in 1863 werden aan het nieuwe Ministerie de credieten toegestaan voor afdamming zoowel van Sloe als Kreekrak, ten einde de spoorwegverbinding tusschen het Oosten en het Westen van ons land tot stand te kunnen brengen.

Vanaf het verleenen der eerste concessie in 1845 tot in 1863 toe, waren beide vaarwaters echter geheel vrij en open voor de scheepvaart gebleven.

Nu begon men met spoed te arbeiden en was het kanaal door Zuid-Beveland in 1867, dat door Walcheren in 1871 gereed.

Beide vaarwaters werden dus door werken van kunst versperd, ten einde den spoorweg te kunnen aanleggen; het uitgangspunt van „De Tijd” is dus niet juist.

Waar kwamen nu de protesten der Belgische Regeering hiertegen op neer, en wat was het antwoord der Nederlandsche Regeering?

Over het Sloe kunnen wij kort zijn. Op eene nota van 4 Augustus 1864 van den Belgischen Gezant aan den toenmaligen Minister van Buitenlandsche Zaken, den heer E. Cremers, antwoordt deze:

„Je me permettrai, toutefois, de vous faire observer que le Gouvernement des Pays-Bas ne saurait admettre, ainsi qu'il est dit dans votre office, que l'Escaut oriental et le Sloe, d'après la lettre et l'esprit des Traités de 1839 et de 1842, doivent être rangés dans la même catégorie.

La stipulation de l'article 9, § 8 du Traité de 1839 paraît se rapporter exclusivement, ainsi qu'il appert des §§ 4 et 5 du même article, à la navigation d'Anvers au Rhin et vice versa, et l'Escaut oriental y a été indiqué nommément comme étant employé à cette navigation.

Par contre dans le traité de 1842, dont les articles 39 et 40 font mention tant du Sloe que de l'Escaut oriental, il s'agit de la navigation entre l'Escaut et le Rhin, et la stipulation renfermée dans l'article 9, § 8 du Traité de 1839 n'est point étendue et rendue applicable à cette navigation.¹⁾

Dès lors, si le Gouvernement des Pays-Bas, comme il en a l'intention, fait creuser, en cas d'endiguement du Sloe, un canal par l'île de Walcheren, à l'instar de celui par l'île de Sud-Beveland, en remplacement de l'Escaut oriental, il croit aller au delà de ce que conformément aux Traités, l'on est en droit d'exiger.

„De Tijd” zal moeten toegeven, dat na lezing van

aangehaalde nota, zij toch niet kan blijven volhouden, dat het kanaal Vlissingen—Veere werd aangewezen, toegewezen, of beschikbaar gesteld op grond van artikel 9 van § 8.

De quaestie van het Kreekrak is ingewikkelder, en tot onzen spijt moeten wij zeggen, het Nederlandsche standpunt niet zonder bedenking te vinden.

De Belgische Regeering beroept er zich op, dat Nederland zich verbonden heeft, dat vaarwater *te behouden*, en dus geen recht heeft het af te dammen, zonder daarvoor van België vergunning te hebben verkregen. Weliswaar voorziet § 8 van artikel 9 er in, wat Nederlands verplichting is, indien door werken van kunst een vaarwater onbruikbaar wordt, doch de Belgische regeering meent, dat uit een en ander slechts plichten voor Nederland voortvloeien, en niet rechten, om van het belofde in par. 2 (het behouden van vaarwater) af te wijken.

Immers in eene nota van 2 Juli 1850 schrijft de Belgische gezant aan den Minister van Buitenlandsche Zaken, de heer M. van Sonsbeeck:

„Sur le premier point, il a paru au Cabinet de Bruxelles que la disposition du § 8 de l'article 9 du Traité du 19 avril 1839, rappelée dans la note verbale du 9 mars, ne pouvait avoir pour portée d'autoriser de gouvernement des Pays-Bas à exécuter des travaux dont la conséquence serait non seulement de rendre impraticable l'une des voies qui servent à passer de l'Escaut au Rhin, mais même de la supprimer d'une manière absolue.

Par les mots travaux d'art, on n'a évidemment voulu désigner que les ouvrages qui s'exécutent d'ordinaire pour défendre les digues de l'action des eaux. Si l'on avait voulu accorder aux Pays-Bas la faculté de supprimer l'une ou l'autre des voies susdites, on l'eût dit d'une manière claire et précise.”

De Nederlandsche Regeering antwoordt hierop als volgt:

„Quant au premier point, on doit faire observer que, pour le Gouvernement des Pays-Bas, la faculté d'établir des ouvrages de la nature de ceux dont il s'agit, ne dérive pas du § 8 de l'article 9 du Traité du 19 avril 1839, mais de son droit de souveraineté, lequel droit comprend nécessairement la faculté d'endiguer l'Escaut oriental; qu'à la vérité, le Gouvernement des Pays-Bas a consenti à quelques restrictions, quant à l'exécution de ce droit de souveraineté, et qu'il a pris des engagements à cet égard envers la Belgique; mais qu'au nombre de ces restrictions ou engagements ne se trouve point celle de ne pouvoir rendre impraticable ou fermer par des travaux d'art l'une des voies assignées à la navigation dans l'article 9 susmentionné; qu'au contraire, le § 8 du dit article reconnaît implicitement cette faculté lorsqu'il rattache seulement la condition d'assigner, en remplacement de la voie devenue impraticable pour la navigation, une autre voie aussi sûre, aussi bonne et aussi commode que celle qui aurait été supprimée.”

Een beroep op hare soevereiniteit — hare oppermachtige heerschappij — gaat niet op. De Nederlandsche Regeering heeft zich bij tractaat verbonden een vaarwater, een stuk Nederlandsch gebied, *te behouden*, en daarmede prijs gegeven hare oppermachtige heerschappij over dat gebied, prijs gegeven haar recht het *te vernielen*.

Overigens stelt zij zich nagenoeg op het standpunt, dat het opschrift in de spoorwegcoupé: „Het is verboden zonder geldige reden aan den noodrem te trekken, op straffe van f 25 boete, dezelfde betekenis heeft als een opschrift luidend: „Voor f 25 mag men zonder geldige reden aan den noodrem trekken”.

Achteraf mag men zich in België wel heel gelukkig rekenen, dat toen ter tijde deze eenigszins eigenmachtige oplossing aan het geschil is gegeven.

Had Nederland zich aan de letter van het tractaat gehouden en in plaats van den dam, een viaduct over het Kreekrak gemaakt, waarbij het vaarwater *wel* behouden was gebleven, dan had de Belgische Scheepvaart, in plaats van het uitstekende kanaal door Zuid-Beveland, heden opgescheept gezeten met een overbrugd Kreekrak, dat niet beter behoefde te zijn, dan het Kreekrak van 1865. En dat liet veel te wenschen over.

1) Cursiveering van ons.

En uit deze beide gevallen zou „De Tijd” nu willen aantonen, dat er tusschen de Nederlandsche en Belgische Regeering geen verschil van meening zou bestaan over wat op grond van het verdrag van 1839 onder het *behouden der vaarwegen* verstaan dient te worden en dat Nederland aan de hand van het tractaat verplicht zou zijn, nieuwe vaarwegen aan te wijzen, in den zin van aan te leggen, indien oude wegen onbruikbaar (impracticable) mochten zijn geworden?

Mij dunkt, de plaats gehad hebbende gedachtenwisseling tusschen de beide Regeeringen bewijst wel het tegendeel.

Nu nog een op zichzelf staand feit.

„De Tijd” citeert verkeerd, als zij schrijft:

„Dat Nederland mede voor het *behoud* der vaargeulen dient te zorgen, is dan ook, zooals de „Haagsche Post” terecht heeft opgemerkt, een oude verplichting, welke reeds van 1839 dateert.”

Dat heeft de „Haagsche Post” niet opgemerkt. Zij schreef, dat een der plichten, ons opgelegd, in het tractaat van 1839 was, de Schelde *bevaarbaar* te houden.

En tegen het onderscheid hiertusschen ging nu juist het geheele betoog in de „Economisch-Statistische Berichten” van 12 Augustus. J. W. VLIELANDER HEIN.

HET ONDERZOEK NAAR DEN BELASTING-DRUK OP DE INHEEMSCHE BEVOLKING VAN NEDERLANDSCH-INDIË.

III (Slot).

Van de desadiensten zagen wij hiervoren, dat zij grootendeels met heerendienstplicht samengaan; ook voor die desadiensten is repartitie mogelijk gemaakt. Die diensten of haar aequivalenten in geld, dienen — zooals ook de naam aanduidt — in hoofdzaak om de kosten van de desahuishouding te bestrijden, welke kosten gevoelig in een vijftal groepen kunnen worden gesplitst, t.w.:

- 1e. bezoldiging van het desa-hoofd en het overige desabestuur;
- 2e. aanleg, vernieuwing en onderhoud van wegen en bruggen;
3. aanleg, vernieuwing en onderhoud van desaleidingen;
- 4e. aanleg, vernieuwing en onderhoud van andere desabezittingen (balé-desa = gemeentehuis, desaschool, enz.);
- 5e. politiediensten.

Deze verschillende kosten dragen een zeer heteroog karakter. Men laat bij een beoordeeling van den door die kosten uitgeoefenden druk wellicht de aanleg, vernieuwing en onderhoud van desaleidingen het beste buiten beschouwing, althans voor die desa's, waar de heerendienst geheel op het grondbezit rust. Daar toch dragen de kosten van laatstgenoemde werkzaamheden geen ander karakter dan van exploitatiekosten van het landbouwbedrijf.

Met de andere kosten van de desahuishouding is zulks echter allerminst het geval: in menig opzicht gaan verder de eischen, welke in deze aan de desa worden gesteld, ver boven haar behoeften uit. Van de desa als autonoom gebiedsdeel, worden toch in zelfbestuur zeer aanmerkelijke werkzaamheden gevegd. Talloos zijn bijv. de gegevens, door het desabestuur te verzamelen ten behoeve van het Landsbestuur; men spreekt in deze van 43 registers. De desawegen vormen verder grootendeels een onderdeel van een wegennet, dat de dorpsbehoefden aanmerkelijk overtreft. Het beheer er van door de desa kan men slechts verklaren, doordat jaren lang tusschen het Land en de desa, thans nog tusschen het gewest en de desa, geen andere macht is ingeschoven. Desaschool en politiediensten zijn overheidsfunctiën in zelfbestuur op de desa afgewenteld.

Zooals reeds opgemerkt, worden deze gezamenlijke kosten slechts door de desadienstplichtigen gedragen,

waarbij een groote mate van vrijgevigheid is betracht ten opzichte van vrijstellingen voor zoogenaamde hoofden, en waarbij in vele gevallen niet anders dan de grondbezitter en dan de grondbezitter, wonende binnen de desa, aan de kosten van de desahuishouding bijdraagt. Waar bovendien het repartitiebeginsel nog niet is doorgevoerd, de diensten en kosten nog gelijkelijk over allen worden verdeeld, is een sterke overbelasting van den kleineren en kleinste grondbezitter hiervan het onvermijdelijk gevolg, ten minste in die streken, waar erfelijk-individueel grondbezit overheerscht en de bestaansvoorwaarden sterk uiteenloopen.

Zooals bij de bespreking van het hoofdgeld reeds werd aangegeven kan het leggen van den heeren- en desadienstplicht op den landbouwer alleen, tot zeer groote onbillijkheid voeren, vooral in streken, waar naast den landbouw nog andere bestaansmiddelen als nijverheid, visserij of veeweiderij van beteekenis zijn. Met de verdere economische ontwikkeling, met het ontstaan en den groei van zelfstandige standen, naast dien der landbouwers, moeten deze onbillijkheden zich bij voortduring steeds sterker accentueeren. Het is daarom wel typeerend, dat gevallen worden aangetroffen, waar de desa zich zonder meer aan het keurslijf der bepalingen onttrekt, door ook de desabewoners, niet-grondbezitters, in de desalasten te betrekken, echter tegen een lagere bijdrage dan de grondbezitters zelf. Men treft zulks niet alleen aan in zake bijdragen voor belangrijke uitgaven, zooals den bouw van een school of van een gemeentehuis, doch evenzeer in zake de bezoldiging van het desabestuur of andere steeds wederkeerende uitgaven. Eenzelfde verschijnsel, met logische negatie van de betreffende verordeningen, doet zich voor bij de belasting van buitenwonenden. Volgens de betreffende ordonnantie kan toch slechts de ingezetene van de desa opgeroepen worden om desadiensten te verrichten of een aequivalente geldelijke bijdrage van hem worden gevorderd. Zodoende loopt een buitenwonende, met een aanmerkelijk grondbezit binnen de desa, in menig opzicht vrij van uitgaven en lasten, welke die desa zich, mede ten behoeve van zijn grondbezit, heeft te getroosten. Ook op dit punt heeft de desa zich in sommige gevallen weten te behelpen en wel voornamelijk daar, waar dat grondbezit van forensen overheerschend is, en waar de desahuishouding grootendeels een geldkarakter draagt. Men heft daar eenvoudigweg van den forens, alsof deze ingezetene is. Of de desa echter de macht heeft deze heffingen van niet-desadienstplichtigen door te zetten, wanneer de betreffenden weigerachtig blijven zich aan de getroffen regelingen te onderwerpen, is een vraag, welke — wanneer het meer aanzienlijken betreft — niet gaarne in alle gevallen bevestigend zou worden beantwoord.

Wat nu de wijze betreft, waarop de desa haar huishouding voert, moge worden vermeld, dat men in deze eenzijdigs kan vinden een zuivere productenhuishouding, met alle tusschenvormen overgaande naar een zuivere geldhuishouding anderzijds. Zoo vindt men bezoldiging van dorpschoofd en dorpsbestuur aan den eenen kant nog geregeld in het afstaan van een bepaald aandeel van den gemeenschappelijk bezeten grond, al dan niet met verplichting van de desabewoners tot het presteeren van diensten voor de bebouwing van dat aandeel. In de meest ontwikkelde gedeelten der Preanger-Regentschappen kan men dorpschouften aantreffen met een vast maandelijksch salaris uit de desakas, hooger dan dat, welke aan de boven hen geplaatste inlandsche bestuursambtenaren wordt te goed gedaan. Als een typeerenden tusschenvorm vindt men, dat in streken met erfelijk-individueel bezit de bevolking gezamenlijk gronden heeft aangekocht en deze bij wijze van bezoldiging aan dorpschoofd en dorpsbestuur ter bebouwing afstaat. Een andere tusschenvorm houdt wel vast aan de bezoldiging in geld, doch geeft tevens aan ieder het recht, om te zijner keuze, zijn aandeel in die bezoldiging te voldoen of in geld

of in padi, tegen een te voren vastgestelden eenheids-prijs, welke ten opzichte van den marktprijs groote verschillen kan uitwijzen.

Ook voor onderhoud van wegen, bruggen enz. is in vele gevallen afkoop mogelijk gemaakt. In streken met groot-grondbezit en waar de dienstplicht op den grond rust, kan men dan het typeerend verschijnsel waarnemen, dat de groot-grondbezitter de hem toevallende heeren- en desadiensten, als voorwaarde voor bewoning, laat verrichten door op zijn grond wonende deelbouwers, niet-heerendienstplichtigen.

Tegenover de lasten door de desa te dragen, kan — doch helaas slechts in enkele gevallen — gewezen worden op desa's, waar men, evenals men zulks ziet in de ontwikkeling van het gemeentelijk en provinciale leven, tracht naar een vermindering van de desalasten door het entameeren van bedrijven. Zoo vindt men in het district Soekanegara van de afdeling Tjandjoer, dank zij het initiatief van den vroegeren controleur *Velders* en een voortdurende krachtige toewijding van Europeesche en Inlandsche bestuursambtenaren, een toestand geschapen, welke bijzondere appreciatie verdient. Daar toch verwierven de meeste desa's zich door occupatie van woeste gronden een eerste stamkapitaal, ook zonder dat die verwerving de uitbreiding van de groot-landbouwindustrie in den weg stond. Meestal beplant met thee, wordt deze of in eigen beheer geplukt en verkocht, of de theetuin-ten worden verpacht aan belendende ondernemingen. Dit stamkapitaal bracht voor menige desa een aanmerkelijk tegoed bij de afdelingsbank; het bracht de mogelijkheid van andere desabedrijven, als een goed geregeld passerwezen, winkels, enz.; het maakte den bouw van nuttige, doch kostbare bruggen en leidingen mogelijk, zonder daarvoor aan de betrokkenen verdere lasten op te leggen. Het meest typeerend is wel, dat men — hoogere voorbeelden ten spijt — ter dege rekening heeft gehouden met het wisselvallige karakter van die inkomsten en tot nu toe angstvallig heeft vermeden, de inkomsten uit die bijzondere bedrijven aan te wenden, voor wat men zou kunnen noemen den gewonen dienst. Door deze te reserveren voor den buitengewonen dienst, is een stabiel be- loop der desalasten in absoluten zin gehandhaafd kunnen blijven, waarbij uitbreiding en verbetering van de economische outillage ten laste van den buitengewonen dienst, het noodige heeft bijgedragen om het welvaartspeil en daarmee het draagvermogen te ver- hoogen.

Ten einde een indruk te geven van de bedragen, waarom het in dezen gaat, moge vermeld, dat het hoofdgeld op Java en Madoera volgens de laatste regeling, varieert van f 1,10 voor het gewest Madoera, tot f 3,20 voor het gewest Kediri. Van de desadiensten is een indruk zeer bezwaarlijk te geven; het beste krijgt men dezen waarschijnlijk door een streek in beschouwing te nemen, waar repartitie wordt toegepast en waar hoofdgeld en desadiensten (met uitzondering van de politiediensten) in evenredigheid met de landrente worden geheven. Voor een twaalfstal desa's in de Preanger-Regentschappen is nu gebleken, dat bij een aanslag van f 3,10 per hoofdgeldplichtige, door middel van repartitie gemiddeld voor f 1 landrente aan hoofdgeld wordt betaald f 0,78, met als hoogste en laagste cijfers f 1,36 en f 0,47.

De „opcenten” voor de desa, bedroegen voor een achttal desa's gemiddeld f 1,77 met als hoogste en laagste cijfers f 2,38 en f 1,52.

In totaal wordt dus door hoofdgeld en desadiensten een druk uitgeoefend, welke dien der landrente nog aanmerkelijk overtreft. Bij de hier gegeven cijfers mag dan niet vergeten worden, dat deze betrekking hebben op desa's waar, door toepassing van het repartitiestel, nog het beste met de draagkracht rekening wordt gehouden. Bovendien is bij bovenstaande cijfers slechts rekening gehouden met desa's, welke niet te zeer van het gemiddelde afwijken en tot de welvarende en zeer

welvarende mogen worden gerekend. In menige desa is de toestand veel minder rooskleurig; zoo werd ook een desa aangetroffen, waar het grondbezit, waarop de lasten neerkomen, van geringe beteekenis is, met gevolg, dat in die desa, voor f 1,— landrente f 5,48 aan hoofdgeld en f 9,38 voor de desa moet worden betaald. Hier heeft men het uiterste, dat door verkeerden vorm van belastingheffing het grondbezit, dat de eerste levensbehoeften moet geven, tot een luxe is gemaakt.

Wat de buitengewonen aangaat is er op te wijzen, dat aldaar de heerendiensten nog overheerschen. Wel bestaat in sommige streken voor de bevolking gelegenheid om de heerendiensten af te koopen, doch algemeen is deze afkoop nog allenminst. Verder bestaat — evenals voor de desa op Java — voor de inheemsche gemeenschappen een groote verscheidenheid van de meest uiteenlopende regelingen, waarvan tot nu toe zeer weinig naar buiten is gebleken.

* * *

In den aanhef van deze beschouwingen is er op gewezen, dat thans voor Java en Madoera een onderzoek gaande is naar den totalen belastingdruk op de inheemsche bevolking. Het vorenstaande moge een indruk gegeven hebben van den ernst en den omvang van het vraagstuk en van de verscheidenheid van regelingen en toestanden, welke daarbij te onderscheiden zijn. Het onderzoek, dat in het eerste kwartaal van dit jaar is aangevangen, zal ongeveer een half jaar in beslag mogen nemen; het zal dus in hoofdzaak geen ander karakter kunnen dragen dan van een voorloopige verkenning. De omstandigheid echter, dat het thans is opgedragen aan het Binnenlandsch Bestuur, brengt het groote voordeel, dat — althans voor hoofdgeld en desadiensten — een direct ingrijpen en omme- gaande partieele verbeteringen mogen worden verwacht, daar waar zeer bijzondere verhoudingen zulks gewenscht maken. Het is echter buitengesloten, dat met dit eerste onderzoek een toestand zal worden bereikt, welke voor lange jaren zal kunnen blijven gel- den; daarvoor is het ontstaan van de tegenwoordige verhoudingen van te veel factoren afhankelijk, met welke factoren zeker de noodige rekening moet worden gehouden en waarin eventueel wijziging moet worden gebracht. Een helderder inzicht in den omvang van het vraagstuk zal echter zeker worden verkregen.

Men vindt in deze aan den eenen kant een belas- tingdruk, welke gedurende de laatste jaren sterk is verzwaaard. Al houdt men ten volle rekening met de omstandigheid, dat in landen als Nederlandsch-Indië het werkelijke draagvermogen geenszins den eenigen maatstaf geeft voor belastingheffing en dat met het potentieele draagvermogen de noodige rekening mag worden gehouden, dan nog wijzen de enkele gepro- ceerde gegevens op een groote zwaarte van druk. Hem, voor wien die zwaarte niet spreekt, zullen zij toch met herinnering aan onlusten en stroomingen der laatste tijden, tot voorzichtigheid manen. Wijst de omvang van dien druk op de wenschelijkheid tot vermindering, tegenover die zwaarte van druk staat echter zoowel het aspect van 's Lands financiën als de inrichting der desahuishouding.

Het labiele evenwicht, waarin 's Lands financiën nog steeds verkeerden, in verband met de relatief geringe uitbreiding van de overheidsbemoeienis in deze landen, wettigt den twijfel of door vermindering van uitgaven een aanmerkelijke verbetering kan worden verwacht. Integendeel: nu wederom nieuwe ressorten in wording zijn, wederom zonder behoorlijke afbake- ning van hun belastinggebied, zal men dankbaar mogen wezen, wanneer aan vermindering van 's Lands belastingen kan worden gewonnen, hetgeen de nieuwe ressorten als eerste levensseisen ook van de inheem- schen zullen gaan heffen. Tegenover de belasting door de desa staat men voor een analoog geval. Aan de eene zijde de wenschelijkheid van een krachtig en capabel desabestuur, waardoor groote invloed kan worden uit-

geoeffend op het economisch welzijn binnen de desa, op de veiligheid, enz.; daartegenover de kosten van zoodanig bestuur, de middelen, hoe bescheiden ook, welke zoodanig bestuur voor zijn werkzaamheid behoeft. Al is nu op dit punt de spillage wellicht wat grooter dan die van de centrale regeering en van de lokale ressorten, en is in menig geval met een rationeeler verdeling van grondgebied en diensten nog wel wat te bereiken, allermint kan ook in dezen worden verwacht, dat met die verbeteringen het vraagstuk tot een oplossing zou zijn gebracht.

Met de onmogelijkheid van een aanmerkelijke vermindering van den in totaal uitgeoefenden belastingdruk, komt men dus voor de zooveel grootere moeilijkheid te staan om tot een betere drukverdeling te komen, waarvoor een gedegen en goed gedocumenteerde kennis van het draagvermogen een eerste vereischte is. Dat draagvermogen nu hangt in de eerste plaats af van het inkomen tegenover de behoeften, verder van de verhoudingen, waaronder dat inkomen wordt verkregen.

Van nog grooter belang wellicht dan een betere drukverdeling, is de mogelijkheid om in de bestaande verhoudingen tot vermeerdering van draagkracht te komen en drukvermindering van die zijde.

Men staat daarom in dezen voor tal van vraagstukken, waarvan in menig opzicht een eerste kennis nog ontbreekt. Wel vindt men hier en daar op dit gebied lofwaardige individuele pogingen om tot meerdere klaarheid te geraken, doch deze pogingen zijn nog te gering en te zeer verspreid, dan dat daarmede een voldoende breed basement zou zijn verkregen om daarop verder te bouwen. De groote moeilijkheid van het belastingvraagstuk voor de inheemschen, ligt derhalve in de eerste plaats in het verkrijgen van een helder en juist, van een als het ware mathematisch inzicht in de economische verhoudingen in de inheemsche wereld, met al haar groote verscheidenheden, waarbij slechts juiste oplossingen kunnen worden verkregen, door het vraagstuk als een dynamisch te bezien en met de ontwikkelingsmogelijkheden de noodige rekening te houden.

Het is zeker typeerend, hoe een drang naar meerdere kennis op dit gebied zich gedurende de laatste jaren in Britsch-Indië openbaart. Naast de werkzaamheden van Regeeringswege, blijkt daar tevens van een groote activiteit van de intellectuele, inheemsche wereld. Uit verschillende publicatiën der laatste jaren kan men ontwaren, hoe daar van de universiteiten in die richting een drang uitgaat, waarbij tevens getracht wordt, de geheele beschouwing van dit vraagstuk op een zoo hoog mogelijk wetenschappelijk peil te houden en voor de financieele en economische verhoudingen belangstelling te wekken en gaande te houden. Op een hulp, als in Britsch-Indië door de universiteiten gegeven, zal hier te lande in lange jaren niet gerekend kunnen worden; wat in dezen te verrichten valt zal geheel van Regeeringswege moeten geschieden. Die arbeid zal zeker omvangrijk wezen; op enkele onderdeelen moge de aandacht worden gevestigd.

Een eerste onderzoek zal dienen uit te maken en behoorlijk statistisch vast te leggen, wat feitelijk de landrenteheffing beteekent ten opzichte van de productie van den grond, een onderzoek, dat slechts door het Departement van Landbouw met eenige hoop op goede resultaten kan worden verricht. Verdere onderzoekingen zullen moeten vastleggen, hoever de sinds tientallen van jaren onmiskenbare tendens tot uitbreiding van het groot-grondbezit, de toename van het zielental en daarmede de afname van het aandeel in communaal bezeten gronden, het gemiddelde welvaartspeil heeft gedrukt en daardoor den belastingdruk heeft verzwaaard. Nopens levenswijze, productieverhoudingen, enz. zullen talloze gegevens moeten worden verzameld en kritisch bewerkt. Op dit punt zal het Volkscredietwezen, dat in deze richting reeds onderzoekingen instelde, ook verder goede diensten kunnen bewijzen. Zal van die twee zijden een groot deel moe-

ten komen van den te leveren arbeid, waarbij medewerking van het statistisch kantoor uiteraard onontbeerlijk zal wezen, betwijfeld moet worden of zonder voortdurende samenwerking met het Binnenlandsch Bestuur veel kan worden bereikt. Slechts van die zijde kunnen toch de verbetering en verdieping komen van het bestuur der desa, waarvan op dit punt veel moet worden verwacht, ware het alleen ter bescherming van bestaande rechten.

Wat in dezen voornamelijk voor Java en Madoera is ontwikkeld, is ook voor de Buitengewesten van betekenis. De inheemsche bevolking vindt daar echter in een uitgebreid grondgebied nog een bestaansreserve, waaruit naar behoefte kan worden geput. Het vraagstuk van den belastingdruk, met als eerste noodzakelijk fundament een onderzoek naar de economische verhoudingen, waaronder die druk wordt uitgeoefend, is voor de Buitengewesten — hoe wenschelijk ook — nog niet even urgent als voor Java en Madoera; het belastingvraagstuk is voor die gewesten een vraagstuk met een meer belastingtechnische en administratieve zijde, dan een vraagstuk van economischen aard.

Voor Java en Madoera echter, zal slechts een voldoende erkenning van de economische zijde van het vraagstuk een blijvende verbetering kunnen brengen; een vraagstuk, dat eenmaal aangevat en tot een voorloopige oplossing gebracht, voortdurend belangstelling en toewijding zal vorderen. Voor het Binnenlandsch Bestuur, in samenwerking met Volkscredietwezen en het Departement van Landbouw is hier een zware, doch schoone taak weggelegd, welke slechts in innige samenwerking tot een goed begin en een bevredigend verloop kan worden gebracht.

WELLENSTEIN.

Weltevreden, Juli 1925.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

EEN JAAR SCHADEVERGOEDINGSREGIME.

Dr. F. H. Repelius te Berlijn schrijft ons:

30 November 1923 besloot de Commissie van Herstel tot de instelling van een commissie van deskundigen, onder voorzitterschap van den Amerikaan Dawes, om de middelen aan te geven ten einde het Deutsche budget sluitend te maken en de Mark te stabiliseeren. Deze commissie bracht op 9 April 1924 haar rapport uit. Zij heeft haar taak ruim opgevat en gaf een uitvoerig schema voor de regeling van de met staatshuishouding en munteenheid ten nauwste verbonden schadevergoedingsbetalingen. Op de conferentie van Londen werd dit schema als grondslag voor de verdere door Duitschland te verrichten prestaties aangenomen en een overeenkomst getroffen, betreffende de verschillende maatregelen noodig om 't Dawesplan tot uitvoering te brengen (16 Aug. 1924).

De Rijksdag behandelde met spoed de haar hiertoe voorgelegde wetsontwerpen, zoodat de Commissie van Herstel op 1 September kon constateeren, dat de wetten, noodig voor de werking van het Dawesplan, aangenomen en afgekondigd waren, waardoor het eerste van de in het plan der experts omschreven hersteljaren op dien datum inging, en de eerste storting overeenkomstig de nieuwe regeling op dezen dag door Duitschland aan den Generaal-Agent voor herstellbetalingen ad interim werd verricht.

13 October kon de Commissie van Herstel vaststellen, dat de overeenkomst betreffende de buitenlandsche leening geteekend was en dat Duitschland de volgende maatregelen, noodig om het plan geheel in werking te stellen, had genomen:

- 1o. reconstitutie van de Rijksbank;
- 2o. overdracht van de exploitatie der spoorwegen van het Rijk aan de daartoe opgerichte maatschappij; ¹⁾
- 3o. overhandiging aan den Trustee van een cer-

¹⁾ De spoorwegmaatschappij exploiteert het geheele net vanaf de overdracht der Fransche en Belgische regie-spoorwegen op 16 November.

tificaat over 11 milliard GM. spoorwegobligaties;

40. overhandiging aan den Trustee eener collectieve industrie-obligatie van 5 milliard GM.

28 October kon de Commissie van Herstel verklaren, dat de geallieerden de fiscale en economische eenheid van Duitschland, zooals deze in de overeenkomst van Londen is omschreven (ontruiming van het sedert 11 Januari 1923 bezette Roergebied), hadden hersteld.

Intusschen was het voor de nieuwe regeling der herstellbetalingen noodige organisme in het leven geroepen: de verschillende in het plan voorziene commissarissen en trustees waren benoemd en hadden hun werkzaamheden aangevangen en op 31 October aanvaardde de tegenwoordige Agent zijn functie, kwamen Transfer Commissie en Generalrat van de Rijksbank voor het eerst bijeen en werd de bank voor industrie-obligaties opgericht. Met dezen datum kan men dan ook de organisatie van het mechanisme voor de schadevergoedingsbetalingen als voltooid beschouwen.

Bij haar functioneering moest dit mechanisme niet enkel een reeks van nieuwe maatregelen ten uitvoer brengen, maar ook de reeds plaats vindende prestaties in overeenstemming brengen met de te Londen aanvaarde beginselen, volgens welke alle prestaties van Duitschland, van welken aard ook, vallen binnen de vastgestelde annuïteiten en die bepalen, dat Duitschland zich door storting van Marken op de rekening van den Generaalagent definitief van zijn verplichtingen kwijt, zoodat de geallieerden zelf zich belasten met de overmaking der gelden van die rekening aan de rechthebbenden. Dit bracht dus mede, dat alle Deutsche prestaties over zijn rekening moesten worden geleid en dat alle betalingen ten behoeve van de geallieerden bij hem moesten worden geconcentreerd.

De bedoelde aanpassing van de bestaande regelingen aan de te Londen aangenomen beginselen behoort nagenoeg geheel tot het gebied van de Transfer Commissie en van haar voorzitter, den Generaalagent. Haar taak is bedragen van de rekening van den Agent aan de rechthebbende regeeringen te doen toekomen in zoodanige mate, als mogelijk is zonder de stabiliteit van de Mark in gevaar te brengen. Deze overmaking kan plaats hebben, hetzij door betaling van leveranties in natura, hetzij door betalingen op grond van de Recovery Acts, hetzij door aankoop van valuta.

De leveranties in natura, aanvankelijk rechtstreeks van de regeering gevorderd, werden sedert de conferentie van Cannes van particulieren betrokken, die dan weer door de Deutsche regeering werden betaald. Thans is tusschen de regeering en exporteurs de Agent geschoven, die uit de door de Deutsche regeering aan de exporteurs werd gerestitueerd. Ook deze Protocol breidde den mogelijken omvang dezer leveranties belangrijk uit; een gemengde commissie heeft de sedert Mei hiervoor geldende procedure vastgesteld.

Krachtens de Recovery Act hieven Engeland en Frankrijk een invoerrecht van 26 pCt. op Deutsche goederen, welk invoerrecht door de Deutsche regeering aan de exporteurs werd gerestitueerd. Ook deze betalingen zijn binnen het kader van het Protocol gebracht, en aan de goedkeuring van de Transfer Commissie onderworpen. De voornaamste exporteurs (vertegenwoordigend 90 pCt. van de Deutsche exporteurs naar Engeland) hebben zich verbonden om vanaf 1 Mei 1925 iedere maand 30 pCt. van de opbrengst hunner uitvoer naar Engeland in Ponden aan de Rijksbank af te leveren. Deze laatste maakt de Ponden naar de Bank van Engeland over, waar de Engelsche regeering over het haar toekomend bedrag beschikt na advies van den Agent, die op zijn beurt aan de Deutsche exporteurs de tegenwaarde van hun storting terugbetaalt. Een soortgelijke regeling is ook getroffen ten opzichte van het gedeelte der an-

nuiteit, dat aan de Fransche regeering zou toekomen, indien zij voortging op den invoer van Deutsche goederen een recht van 26 pCt. te heffen.

Het langzamerhand weinig overzichtelijk geworden geheel van schadevergoedingsbetalingen bevatte een aantal prestaties, welke op voorloopige basis werden verricht. Het was in het belang van beide partijen om nauwkeurig het definitieve bedrag vast te stellen, waarmede deze prestaties tot de, volgens het Protocol thans de eenige verplichtingen van Duitschland uitmakende, annuïteit mogen worden gerekend. De voornaamste kwesties op dit punt (requisities van goederen en diensten in Rijnland en Roergebied, prijs van de steenkolenleveranties) zijn thans tot een oplossing gebracht.

Het Protocol schrijft ter beslissing van de vraag, of bepaalde prestaties al dan niet tot de annuïteit behooren, de instelling van een scheidsgerecht voor; bij overeenkomst van 28 Aug. 1925 werden naast den president W. P. Cooke als leden o.a. benoemd M. Wallenberg en Dr. A. G. Kröller.

Het totaal der eerste annuïteit bedraagt 1 milliard GM., waarvan 800 miljoen GM. uit de buitenlandse leening en 200 miljoen GM. als rente op de 11 milliard GM. spoorwegobligaties.

De buitenlandsche leening werd door de experts noodig geacht om aan de Rijksbank een fonds van deviezen te bezorgen, voldoende om de stabiliteit van de Mark te handhaven en om de geallieerden eenige schadevergoeding te doen ontvangen, ondanks het aan Duitschland toegestane moratorium. De in den loop van de maand November ontvangen valuta werd aan de Rijksbank overgedragen. Deze crediteerde hiertegenover een Markenrekening ten name van het Rijk, in den weekstaat van de Rijksbank opgenomen onder: diverse passiva, waarover alleen de Generaalagent mag beschikken. Zoodra de Generaalagent een bepaald bedrag van deze rekening op zijn eigen rekening (in den weekstaat begrepen in den post: dagelijks opeischbare verplichtingen) overschrijft, heeft hierdoor de Deutsche regeering het goudmarkequivalent daarvan als schadevergoedingsbetaling voldaan.

De rente der spoorwegobligaties verviel in het eerste jaar op 1 Maart en 1 September. Met de spoorwegmaatschappij is een regeling getroffen, volgens welke — ten einde de ontvangsten van den Agent gelijkelijk over het jaar te verdeelen — de rente maandelijks in plaats van per kwartaal zal worden betaald; voor de vooruitbetalingen wordt 6 pCt. interest vergoed. Eenzelfde rente werd vergoed voor de op 1 Aug. j.l. vooruitbetaalde 40 miljoen GM.

Met deze ontvangsten zijn de inkomsten van den Generaalagent nog niet uitgeput; ook rentevergoedingen en winsten bij omzetting van Marken in Goudmarken of vreemde valuta behooren daartoe. Dit waren echter tot dusver geringe bedragen.

De uitgaven van den Generaalagent werden overeenkomstig het plan der experts grotendeels in Duitschland verricht; alleen de rentedienst der leening en de betalingen voortvloeiende uit de Reparation Recovery Acts maakten omzetting van Marken in valuta noodig, terwijl een gedeelte der opgebrachte bezettingskosten waarschijnlijk naar Frankrijk en België is overgemaakt.

Voor de verdeling der schadevergoedingsbetalingen geldt het op 14 Jan. 1925 te Parijs tot stand gekomen accoord der Ministers van Financiën der geallieerden. Hierbij is preferentie toegekend: 10. aan den dienst der leening, 20. aan de administratiekosten van de Commissie van Herstel, de verschillende organen in het leven geroepen voor de uitvoering van het Dawesplan, de Rijnland Commissie, en de militaire controlecommissie en 30. aan de bezettingskosten. Van het resteerend bedrag wordt 5 pCt. aangewend tot aflossing van de Belgische oorlogsschuld, 1 pCt. voor restituties van kunstschaten en dergelijke en 2¼ pCt. ter voldoening van de Amerikaan-

sche vordering. De overblijvende som wordt volgens den reeds te Spa vastgestelden sleutel verdeeld (Frankrijk 52 pCt., Engeland 22 pCt., Italië 10 pCt., België 8 pCt., Serwië 5 pCt., Roemenië 1,10 pCt., Japan 0,75 pCt., Portugal 0,75 pCt., Griekenland 0,40 pCt.). De volgende tabel geeft een overzicht van de wijze waarop en de Staten waaraan betaald is.

Verdeeling der betalingen.

(Millioenen Goudmark) ¹⁾.

	Frank- rijk	Eng- land	Italië	België	Over. staten	To- taal
1. Leveranties in natura	234,9	4,5	60,4	71,7	48,7	420,2
2. Bezettingskosten	136,6	30,2	—	20,7	—	187,5
3. Repar. Recovery Acts	25,1	155,2	—	—	—	180,3
4. Dienst der leening	—	—	—	—	—	77,5
5. Administratiekosten	—	—	—	—	—	26,5
6. Diversen ²⁾	—	—	—	1,1	—	1,5
	396,6	189,9	60,4	93,5	48,7	893,5

Van de in totaal ontvangen 1000 mill. GM. heeft de Generaalagent nog een saldo van ruim 100 mill. GM. beschikbaar, waarvan in de eerste plaats de reeds uitgevoerde, maar nog niet betaalde leveranties in natura en de nog niet verrekende verplichtingen uit de Reparation Recovery Acts voldaan zullen moeten worden. ³⁾ Ook het aandeel van de Vereenigde Staten is, voor zoover uit de publicaties van den Generaalagent na te gaan, nog niet betaald.

Voor de crediteurstaten is het resultaat van het eerste hersteljaar zeer bevredigend te noemen: de bedragen, welke zij zich voorstelden te ontvangen, werden ten volle te hunner beschikking gesteld.

Wat Duitschland aangaat, is de toestand, die door de voorstellen van het Experts-comité nagestreefd werd, inderdaad vrijwel bereikt. Het is toch aan de Rijksbank gelukt de waarde van de Mark in het buitenland op dollarpariteit te houden; de binnenlandse koopkracht van de Mark is vrij stabiel gebleven, de groothandelsindex schommelde tusschen 126,9 (in September 1924) en 138,2 (in Januari 1925) en bedroeg in Augustus 1925 131,7; het budget is in evenwicht gebracht.

De tot dusver behaalde resultaten mogen echter noch vóór, noch tegen de doorvoerbaarheid van het Dawesplan worden aangevoerd. De betalingen konden voor $\frac{4}{5}$ worden voldaan uit een buitenlandsche leening, waardoor bovendien de voor het Transfer benodigde deviezen beschikbaar kwamen.

Afgezien van de vraag of in de toekomst alle betalingen gedaan en in hun geheel getransfereerd zullen kunnen worden, beteekent de uitvoering van het Dawesplan reeds thans een belangrijke schrede in de richting van de reconstructie van Europa. Het schadevergoedingsprobleem is van de politieke naar de economische sfeer overgebracht; als laatste daad hiervan werden in Augustus 1925 het Roengebied en bovendien de sanctiesteden Düsseldorf, Duisburg en Ruhrort ontruimd, nadat op 29 Mei de Commissie van Herstel aan de conferentie van geallieerde gezanten had bericht dat: „l'Allemagne s'acquitte fidèlement de ses obligations telles qu'elles sont actuellement fixées”.

F. H. REPELIUS.

DE FRANSCHEN BEGROOTING VOOR 1926;
DE OPBRENGST DER BELASTINGEN; DE
ECONOMISCHE VOLKENBONDSCONFERENTIE.

Prof. Bertrand Nogaro te Parijs schrijft ons:

De Begrooting voor 1926.

De Minister van Financiën heeft dezer dagen zijn

¹⁾ 1 G.M. is gelijk aan de waarde van $\frac{1}{1755}$ KG. fijn goud te Londen.

²⁾ Herstel bibliotheek Leuven, schadevergoeding aan de Donau Commissie (volgens overeenkomst van Parijs), rentevergoeding aan de spoorwegmaatschappij.

³⁾ Met deze bedragen moeten dus de door de verschillende staten ontvangen sommen nog verhoogd worden. Deze bedragen zijn in de volgorde der tabel respectievelijk:

Frankrijk 32,4 mill., Engeland 0,4 mill., Italië 3,6 mill., België 0,5 mill., overige staten 1,3 mill. Totaal 44,2 mill. GM.

ontwerp-begrooting voor 1926 ingediend. Het kan geen verwondering wekken, in de toelichting dezelfde leidende gedachten aan te treffen als in die bij het ontwerp, waardoor de heer Caillaux bij zijn ambtsaanvaarding trachtte, de door zijn voorganger ingediende begrooting voor 1925 te verbeteren, welk voornemen hij voor het oogenblik moest laten varen, om de aanneming der begrooting niet te vertragen.

Het verschil is, wat de uiteengezette beginselen betreft, weinig meer dan een kwestie van vorm, die beleefder en billijker ten opzichte van de voorgangers van den huidige minister is. Deze erkent thans, dat het uit wettelijk en administratief oogpunt gerechtvaardigd was, de oorspronkelijke begrooting voor 1925 als in evenwicht te beschouwen. Het is bv. duidelijk, dat het normaal is, de kapitaalsuitgaven voor de posten en telegrafie, welke zich moeten uiten in een stijging der ontvangsten, niet onder de gewone uitgaven op te nemen, daar zij, volgens de industriële practijk, uit een leening bestreden worden. Evenwel rekening houdende met de tijdsomstandigheden en de moeilijkheden, welke de Fransche Staat bij het opnemen van leeningen ondervindt, aanvaardt de heer Caillaux de noodzaak, uit belastingen de 360 miljoen kapitaalsuitgaven te dekken. Om dezelfde reden ziet hij van de handhaving der pensioenkas af, in beginsel bestemd, de pensioenlasten over een lange periode te verdeelen en hun druk op het heden te verminderen, doch die slechts een fictie is, aangezien men haar geen financieele autonomie kon verleenen. Derhalve aanvaardt de Minister, in de begrooting ook de totale lasten op te nemen, welke uit de huidige pensioenen voortvloeien, hetgeen een vermeerdering der uitgaven van 1.600 miljoen beteekent. Daar anderzijds de ontvangsten, voortvloeiende uit de oorlogswinstbelasting en de liquidatie der voorraden de neiging vertoont te verdwijnen, wordt uit dien hoofde een vermindering van inkomsten met ongeveer 800 miljoen geraamd. Ten slotte heeft de heer Caillaux gemeend, de uit de werking van het Dawes-plan te wachten ontvangsten (buiten de begrooting te moeten brengen, welke ontvangsten voor 1925 op 1.100 miljoen waren geraamd.

De uiterst scherpe wijze, waarop aldus de begrooting is opgemaakt, heeft tot resultaat een deficit van ongeveer 3.800 miljoen, zonder dat rekening wordt gehouden met de onvermijdelijke vermeerdering van uitgaven — al zou deze alleen slechts voortvloeien uit de prijsstijging — en die als gevolg van besnoeiingen op de aanvragen der diverse departementen per saldo slechts een milliard bedraagt.

Ten slotte heeft de Minister van Financiën er op gestaan, bij de raming der inkomsten den regel van het voorlaatste jaar te herstellen, d.w.z. den regel, welke bestaat in het ramen der ontvangsten op grond van de opbrengst der middelen over het jaar, voorafgaande aan dat, waarin de begrooting wordt opgemaakt, dus 1924. Aannemende dat de „double décime”, d.w.z. de vermeerdering met 20 pCt., welke in den loop van 1924 is aangenomen, het geheele jaar heeft gewerkt, kan men de opbrengst der belastingen op den grondslag van 1924 op 31.300 miljoen schatten, waarbij komt 1.300 miljoen als gevolg van fiscale maatregelen, welke sindsdien zijn getroffen. Het totaal wordt aldus 32.600 miljoen.

Nu beloopt de uitgaven, ondanks een vaak overdreven bezuinigingspolitiek, 36 milliard en het gaat er dus om, nieuwe lasten tot een bedrag van bijna 3½ milliard (3.440 miljoen volgens het ontwerp-begrooting) op de belastingplichtigen te leggen.

Hieraan dient te worden toegevoegd, dat het herstel der verwoeste gebieden nog niet is afgelopen en dat dit nog nieuwe leeningen tot een bedrag van een 20 milliard zal noodig maken, waarvan de dienst jaarlijks 1.200 à 1.400 miljoen zal vragen. Ten slotte wordt nog gezinspeeld op de nog ongeregelde kwestie der intergeallieerde schulden. Daartegenover staat, dat, indien het Dawes-plan ten volle wordt toegepast,

het Frankrijk 1 à 1½ miljoen goudfrancs zal opleveren, die aan de amortisatiekas ten goede zullen komen.

Hoe dit ook zij, de Minister van Financiën acht de onmiddellijke invoering van nieuwe lasten tot een bedrag van bijna 4 milliard noodzakelijk en grijpt hiervoor weder terug naar de essentiële elementen van salarissen en loonen, op 10 pCt. te brengen, het tarief van de zakelijke inkomstenbelasting, geheven van salarissen en loonen, op 10 pCt. te brengen, dat van dezelfde belasting op de industriele en handelswinsten op 15 pCt., en op 20 pCt. de zakelijke belasting op het inkomen uit roerend kapitaal. Vrijstelling zal worden verleend voor inkomen uit arbeid, dat lager is dan 16.000 francs, en een verlaging met de helft voor het inkomen uit roerend kapitaal voor die contribuabelen, welke minder dan 6.000 francs inkomen hebben en ouder zijn dan 65 jaar of buiten staat tot arbeid. Bovendien zal een jaarlijksche heffing worden ingevoerd op het renteloos kapitaal (kunstvoorwerpen, enz.). Ten slotte heeft het ontwerp de herschatting van zekere vergoedingen wegens oorlogsschade op het oog, wanneer deze tot speculatie aanleiding hebben gegeven (cessie van vergoedingsaanspraken aan derden).

Wat de geraamde vermeerdering van inkomsten betreft, deze zal tot een beloop van bijna 2.900 miljoen uit de belastingen op de verschillende inkomenscategoriën voortvloeien, welke belastingen onder de directe worden gerangschikt, doch onder welke de zakelijke heffing van de industriele en handelswinsten, op welker karakter hienonder nog wordt teruggekomen, alleen al meer dan 1 milliard zal opbrengen. De voornaamste andere bron van inkomstenvermeerdering is de verhooging van de belasting op het inkomen uit roerend kapitaal, welke 1.200 miljoen moet opleveren. Bovendien zal een aanvullende belasting van de algemeene inkomstenbelasting worden ingevoerd, welke uitsluitend het inkomen uit kapitaal zal treffen. Deze belasting zal progressief zijn en van 2½ pCt. voor de inkomens van 7.000 francs tot 8 pCt. voor de inkomensfracties boven 50.000 francs oploopen. Geheven als de inkomstenbelasting zelf, dus onder aftrek van de het vorige jaar betaalde inkomstenbelasting, zal haar druk in werkelijkheid lager zijn dan bovenstaande cijfers aangeven. De opbrengst zal ongeveer 100 miljoen francs bedragen.

Daarentegen zullen zekere, met directe belastingen gelijkgestelde heffingen worden afgeschaft, wier rendement den tijd niet schijnt te rechtvaardigen, welke aan het gereed maken der aanslagen wordt besteed.

Deze maatregelen te zamen moeten 3½ milliard opbrengen, zoodat de ontvangsten aldus 36.179 miljoen zullen beloopten. De maatregelen omvatten, naar men ziet, in beginsel geenerlei indirecte belasting, hoewel de verhooging van de zakelijke belasting op de industriele en handelswinsten kan worden beschouwd als een vermomde nieuwe consumptiebelasting. Voorts omvatten zij, in zeer eenvoudigen vorm, een aanzienlijke heffing van het inkomen uit kapitaal. Het ontwerp bevat echter niets, dat een herschatting der landbouwinkomsten beoogt en bijgevolg zullen de nieuwe belastingen blijven drukken op die contribuabelen, welke reeds het zwaarst getroffen worden, terwijl de ontworpen verlagingen (in het bijzonder voor hen, die minder dan 6000 francs inkomen hebben) zullen blijven ten goede komen aan die belastingplichtigen, welke reeds van op zekere uiterlijke kenteekenen gebaseerde inkomensramingen, die aanzienlijk beneden de werkelijkheid blijven, profiteren.

De loop der middelen in 1925.

De opbrengst der middelen over de eerste 8 maanden van 1925 is door de Administratie der Financiën gepubliceerd. Zij beloopt bijna 18 milliard, een bescheiden cijfer, indien men er rekening mede houdt, dat de begroting voor 1925 33 milliard overschrijdt en dat ¼ der ontvangsten dus minstens 22 milliard

moesten opleveren. Echter dient te worden vastgesteld, dat als gevolg van de late aanneming der begroting de inning der inkomstenbelasting in vertraging is. Bovendien moet rekening worden gehouden met ontvangsten uit het Dawes-plan, welke op 1.275 milliard worden geschat.

In het bijzonder dient de stijging van de opbrengst der omzetbelasting te worden opgemerkt, welke gedurende de eerste acht maanden van 1925 in totaal 3 milliard opbracht, aldus de raming met 250 miljoen overschrijdende, en de ontvangsten van het vorig jaar met 370 miljoen. Het is te hopen, dat het constateeren van dit resultaat op de bevestigingen van de meerderheid der linkerzijde uit de Kamer ten aanzien van de afschaffing dezer belasting een remmenden invloed zal uitoefenen.

De Fransche motie tot het bijeenroepen eener economische Volkenbondsconferentie.

Frankrijk heeft dit jaar het initiatief genomen tot een economische Volkenbondsactie. Den heer Loucheur komt de voornaamste verdienste van dit initiatief toe, dat in het algemeen gesproken de goedkeuring der verschillende delegaties heeft weggedragen. Evenwel heeft de Britsche delegatie eenig voorbehoud gemaakt en besloten is, dat de kwestie in plaats van direct door de Assemblée te worden afgedaan, aan de eerstvolgende vergadering van den Raad zal worden voorgelegd. De agenda omvat vooral de bestudeering van de vragen van productie, protectie en monetair herstel. De delicate emigratiekwestie zou principieel worden uitgesloten. Evenwel heeft de heer Jouhaux van de Fransche delegatie, sprekende uit naam van de arbeidersklasse, de meening uitgesproken, dat het practisch onmogelijk zou zijn, haar buiten het arbeidsveld van de met de voorbereiding der conferentie belaste commissie te laten. Deze zienswijze is door een Italiaansch gedelegeerde bevestigd, doch deze uitwisseling van inzichten draagt er niet toe bij, de aarzelen staten te winnen, aangezien het onmogelijk is, den ernst van de politieke problemen te verhullen, die voor zekere landen met het economische vraagstuk van de emigratie en immigratie zijn verbonden.

Men staat dus in tusschen het onbetwistbaar belang, dat het Fransche initiatief in de oogen van de groote meerderheid der delegaties heeft en de beduchtheid, welke het verwekt. Het schijnt overigens niet, dat het, alvorens het in de Assemblée werd uitgesproken, zeer rijpelijk is overwogen; in ieder geval is het zeker, dat er geen enkele nevenbedoeling van de zijde der Fransche Regeering in is verborgen.

BERTRAND NOGARO.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers der groothandelsprijzen. — De beweging in de groothandelsprijzen was in September per saldo weder gering; het totaal indexcijfer wijst een daling aan van 23 punten tot 4427, hetgeen overeenkomt met 4450 einde Augustus en 4446 twee maanden geleden. Op het eind van het vorige jaar bedroeg het 4855, zoodat er in de afgelopen negen maanden een aanzienlijke daling heeft plaats gehad. Einde September 1924 was het totaalcijfer 4729, daar dit gedurende deze maand met 103 punten was gestegen, hoofdzakelijk ten gevolge van een stijging in den prijs van voedingsmiddelen. Deze laatste zijn geheel aansprakelijk voor de daling in de afgelopen maand, hetgeen blijkt uit de hieronder volgende aan „the Economist” ontleende tabel.

De daling van 18 punten in de eerste groep is grootendeels een gevolg van verlagingen van de meelprijzen en een daling in granen over het algemeen. Het vooruitzicht der tarwe-oogsten op het Noordelijk Halfmond is goed en met slechts een geringe vraag van meelfabrikanten, als gevolg van ruim aanbod tegen concurrerende prijzen, vertoonen de prijzen neiging tot verzwakken. De dalingen in deze groep werden ge-

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Spt. 1924	1003	777½	1395½	762½	790½	4729	214,9
„ Oct. „	1027½	786½	1442½	782½	808	4847	220,3
„ Nov. „	1009	801½	1424	797	801½	4833	219,7
„ Dec. „	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Jan. 1925	1020	763	1404	782½	798½	4768	216,7
„ Febr. „	1001	769	1436½	780	785	4772	216,9
„ Mrt. „	959	746	1434	760½	780	4680	212,7
„ Apr. „	944	724½	1362	743	776	4550	206,8
„ Mei „	956	706	1261½	745	789½	4458	202,6
„ Juni „	885½	704½	1234	736	791	4351	197,8
„ Juli „	908	698	1274½	756	809½	4446	202,1
„ Aug. „	952	718	1235½	748	796	4450	202,3
„ Sept. „	934	702½	1250½	752	788	4427	201,2

deeltelijk te niet gedaan door stijgingen in aardappelen, schapen- en varkensvleesch. Suiker is voor het grootste deel aansprakelijk voor de daling in de tweede groep, terwijl hierin een geringe seizoenstijging in boter plaats vond. In de weefstoffengroep hebben zijde en jute hoofdzakelijk tot de stijging van 15 punten bijgedragen. Vlas daalde 10½ punt, doch de katoennoteeringen vertoonen per saldo slechts geringe wijzigingen. In de delfstoffengroep was een stijging van 4 punten in tin de voornaamste verandering. Ruw-ijzer was wederom iets lager. In de diversengroep vertoont ruwe rubber een zeer geringe daling. Onderstaande tabel geeft de wijzigingen gedurende de maand September in de indexcijfers van de verschillende artikelen aan, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901—'05 gelijk 50 is gesteld.

Data	Indexcijfer		Data	Indexcijfer		Data	Indexcijfer	
	+	-		+	-		+	-
Tarwe (btl.) (Eng.)	105½	- 6	Katoen (Am.) (Egypt.)	117	+ 1½	Koper	51	- ½
Meel	86½	- 4	Garen	193	- 3	Delfstoff.	752	+ 4
Gerst	84	- 10	Laken	124½	+ 3½	Hout (Baltisch)	96½	- 3½
Haver	104	- 2	Wol (Eng.) (Austr.)	122	...	Hout (Amerik.)	80	...
Aardapp.	76½	- 3	Zijde	128	...	Leder	61	...
Rijst	81½	+ 6½	Vlas	112	+ 12	Petroleum	80	...
Rundvl.	119½	- 3½	Hennep	114½	- 10½	Oliën	100	...
Schapenvl.	78	- 5	Jute	61½	- 2	Oliezaden	76	- 1
Varkensvl.	94	+ 2	Weefstoffen	157½	+ 13½	Talk	85½	- 1
Gr. en vl.	104½	+ 7	Ruw-ijzer	1250½	+ 15	Indigo	76	...
Thee	934	- 18	Stalen rails	72½	- 1½	Soda	90	...
Koffie	160½	- 6	Ijz. staven	71	...	Rubber	85½	...
Rietsuiker	138½	+ 1½	Kolen (st.) (huisbr.)	89½	...	Diversen	37½	- 1
Bietsuiker	88½	- 8	Lood	120½	+ 6	Totaal	788	- 8
Boter	95	- 8	Tin	82½	...		4.427	- 23
Tabak	103½	+ 4½		162	+ 1			
And. voed. en genotm.	116½	...		103	+ 4½			
	702½	- 16						

Deze wijzigingen hebben de stijging boven het vooroorlogsniveau, vergeleken met einde Augustus,

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	236
December 1922....	149	200	193	152	146	166,2
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
September 1924....	173	221	226	164	143	184,4
October „	177	224	234	169	146	189,0
November „	174	228	231	172	145	188,4
December „	171	224	235	175	146	189,3
Januari 1925....	176	217	228	168	144	185,9
Februari „	173	219	233	168	142	186,0
Maart „	166	212	232	164	141	182,5
April „	163	206	221	160	140	177,4
Mei „	165	201	205	160	143	173,8
Juni „	153	200	200	159	143	169,6
Juli „	157	198	207	163	146	173,3
Augustus „	164	204	200	161	144	173,5
September „	161	199	203	162	143	172,6

doen afnemen van 73,5 tot 72,6, hetgeen blijkt uit de aan den voet der vorige kolom afgedrukte tabel.

Voorts volgt hieronder nog een overzicht der indexcijfers in eenige der voornaamste landen.

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100	100s	100	100s	100s	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	272 (Mei)	591 (Apr.)	679 (Apr.)	366	297	322
Decemb. 1922	156	362	580	175	163	155
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Septemb. 1924	149	486	580	141	169	163	158	207
October „	152	497	602	141	169	167	161	213
November „	153	503	621	141	170	167	161	214
Decemb. „	157	507	640	147	171	168	160	214
Januari 1925	160	514	657	147	171	169	160	214
Februari „	161	515	660	146	170	169	158	210
Maart „	161	513	659	144	166	168	155	204
April „	156	512	658	142	163	163	151	202
Mei „	155	520	660	141	162	162	151	199
Juni „	157	542	683	143	161	161	153	200
Juli „	160	557	707	143	160	161	155	...
Augustus „	160	558	731	143	159	159	155	...
September „	144	158

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

ONTVANGEN:

De Financieele toestand en de financieele vooruitzichten van Nederlandsch-Indië door J. L. Vleming Jr. (Overdruk uit het Maandblad van de Vereniging van hogere ambtenaren in Nederlandsch-Indië; Augustusnummer 1925). Weltevreden.

Restauration financière de l'Autriche. Trente-deuxième Rapport du Commissaire général de la Société des Nations pour l'Autriche. (Huitième mois de la cinquième étape. — Période du 15 juillet au 15 août 1925.) Genève; Société des Nations.

Restauration financière de la Hongrie. Quatorzième Rapport du Commissaire Général de la Société des Nations pour la Hongrie 1er—30 juin 1925. Genève; Société des Nations.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	AUGUSTUS	1923	1924	1925
Inlagen	f 10.955.497	f 11.211.645	f 10.784.616	
Terugbetalingen ...	„ 9.184.446	„ 9.982.178	„ 9.508.242	
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 296.762.118	„ 302.250.935	„ 303.667.627	
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo	„ 44.510.450	„ 44.390.450	„ 42.240.150	
Spaarbankboekjes:				
Aantal nieuw uitgegeven	9.543	9.545	8.973	
Aantal geheel afbetaald	6.719	7.929	7.063	
Aantal in omloop op ultimo	1.944.919	1.963.125	1.976.914	

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	Augustus 1925		Augustus 1924	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 13,8	13.327	f 11,4	11.007
Girobetalingen aan particulieren	„ 17,7	49.452	„ 22,5	39.657
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 3,9	5.831	„ 4,8	6.906
Betalingen	„ 6,3	24.767	„ 6,0	26.011
Part.rekeninghouders	„ 17,2 ¹	25.036 ²	„ 20,6 ¹	22.720 ²
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponeed	„ 9,7	2.687 ²	„ 6,7	2.319 ²

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Table listing bank discount rates for various banks like Ned. Bk., Javasche Bank, Bank van Engeland, etc., with dates and rates.

OPEN MARKT.

Table showing open market exchange rates for various locations like Amsterdam, Londen, Berlin, etc., with columns for dates 1925, 1924, 1923, and 1914.

1) Call money-koers v. 2 Oct. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijd.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Table showing exchange rates in the Netherlands for various cities like New York, Londen, Berlijn, etc., with columns for Data, New York, Londen, Berlijn, Parijs, Brussel, and Batavia.

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

Table showing exchange rates for various cities like Zwitserland, Weenen, Praag, Boekarest, Milaan, Madrid.

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

Table showing exchange rates for Stockholm, Kopenhagen, Oslo, Helsinki, Buenos Aires, Montreal.

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Table showing cable exchange rates for London, Paris, Berlin, Amsterdam.

KOERSEN TE LONDEN.

Table showing exchange rates in London for various locations like Alexandrië, Bangkok, B. Aires, etc., with columns for Plaatsen en Londen, Noteerings-eenheden, and dates.

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS *)

Table showing silver and gold prices for London and New York.

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in g. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

Table showing the financial status of the Dutch Treasury, including Vorderingen and Verplichtingen.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Table showing the floating debt of the Netherlands-Indies, including Voorschot uit 's Rijks kas and Ind. Schatk.prom. in oml.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 5 October 1925.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 61.090.614,78 Bijbnk. „ 14.443.076,42 Ag.sch. „ 26.057.635,54	f	101.591.326,74
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—
Idem eigen portef.	f 243.429.489,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—		—
	„ 243.429.489,—		—
Beleeningen	Hfdbk. f 45.694.284,20 Bijbnk. „ 11.755.790,29 in rek.-crt. Ag.sch. „ 69.043.014,69	f	126.493.089,18
Op Effecten	f 124.265.634,18		—
Op Goederen en Spec.	„ 2.227.455,—		—
	„ 126.493.089,18		—
Voorschotten a. h. Rijk	„ 13.573.654,30		—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.184.160,— Muntmat., Goud „ 362.170.816,—	f	418.354.976,—
	Munt, Zilver, enz. „ 22.744.597,06		—
	„ —		—
	„ 441.099.573,06		—
Effecten	Belegging Res.fonds. f 6.457.514,29 id. van 1/5 v. h. kapit. „ 3.991.050,69		—
	„ 10.448.564,98		—
Gebouwen en Meub. der Bank	„ 5.171.000,—		—
Diverse rekeningen	„ 41.427.613,62	f	983.234.310,88
		Passiva.	
Kapitaal	„ f 20.000.000,—		—
Reservefonds	„ 6.483.597,96		—
Bijzondere reserve	„ 12.000.000,—		—
Bankbiljetten in omloop	„ 907.839.300,—		—
Bankassigtiën in omloop	„ 1.632.794,06		—
Rek.-Cour. { Het Rijk f — saldo's: { Anderen „ 24.679.843,31	„ 24.679.843,31		—
Diverse rekeningen	„ 10.598.775,55	f	983.234.310,88
Beschikbaar metaalsaldo	f 253.712.715,13		—
Op de basis van 1/5 metaaldekking	„ 66 882.327,66		—
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waar toe de Bank gerechtigd is.	„ 1.268.563.575,—		—
	Voornaamste posten in duizenden guldens.		—

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
5 Oct. '25	418.355	22.745	907.839	26.313	253.713	47
28 Sept. '25	418.355	23.432	878.564	34.802	258.557	48
21 „ '25	418.356	23.196	870.153	37.969	259.370	49
14 „ '25	418.354	22.923	881.906	36.544	257.031	48
7 „ '25	416.917	22.672	893.027	25.567	255.314	48
1 „ '25	414.417	23.002	899.192	27.224	251.580	47
6 Oct. '24	512.670	10.453	981.243	24.699	321.979	52
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buiten-land	Diverse rekeningen ²⁾
5 Oct. 1925	101.591	22.000	126.493	243.429	41.428
28 Sept. 1925	83.135	—	127.620	243.323	38.371
21 „ 1925	85.120	—	122.247	243.187	39.599
14 „ 1925	90.027	—	124.302	243.026	39.866
7 „ 1925	94.707	—	124.262	242.848	39.500
1 „ 1925	90.486	—	148.198	243.104	39.212
6 Oct. 1924	156.417	15.000	172.523	38.385	127.696
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.
Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 Septemb. 1925	918	1.569	127	118	871	81
1 Augustus 1925	923	1.583	123	86	899	88
1 Juli 1925	894	1.584	131	116	981	133
1 Juni 1925	891	1.584	79	141	979	97
1 Mei 1925	861	1.584	82	130	1.024	85
1 Septemb. 1924	794	1.364	79	268	734	76

1) Sluitpost der activa. 2) Sluitpost der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opelschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
3 Oct. 1925	175.750	—	327.500	61.000	98.050
26 Sept. 1925	176.900	—	323.500	67.000	97.900
19 „ 1925	175.750	—	324.500	59.000	99.050
5 Sept. 1925	132.373	44.107	321.652	51.853	102.443
29 Aug. 1925	132.310	44.229	315.127	50.865	104.024
22 „ 1925	132.523	44.246	315.887	52.502	103.818
15 „ 1925	132.315	44.270	319.326	44.351	104.607
4 Oct. 1924	155.825	59.648	269.759	121.480	137.785
6 Oct. 1923	160.912	61.511	261.555	136.087	143.472
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ¹⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
3 Oct. 1925	—	180.500	—	***	45
26 Sept. 1925	—	180.000	—	***	45
19 „ 1925	—	179.000	—	***	46
5 Sept. 1925	17.895	30.963	92.904	55.385	47
29 Aug. 1925	17.627	32.010	86.230	53.131	48
22 „ 1925	18.748	33.460	82.611	61.328	48
15 „ 1925	18.248	34.174	78.970	57.145	49
4 Oct. 1924	35.834	18.078	97.200	32.694	55
6 „ 1923	38.137	29.118	96.625	34.464	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Basis 1/5 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
30 Sept. 1925	160.467	144.775	293.004	56.250	242.188
23 „ 1925	160.660	142.911	291.731	56.250	240.566
16 „ 1925	161.064	143.527	293.773	56.250	242.661
9 „ 1925	161.378	144.196	295.402	56.250	244.379
2 „ 1925	162.532	144.979	295.796	56.250	244.711
26 Aug. 1925	163.194	144.267	295.086	56.250	244.096
1 Oct. 1924	128.426	122.289	287.499	27.000 ²⁾	243.578
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. 1)
30 Sept. '25	36.773	75.576	27.110	102.391	35.442	27 1/8
23 „ '25	36.934	75.364	17.047	114.473	37.499	28 1/2
16 „ '25	38.014	71.445	17.450	111.040	37.286	29
9 „ '25	37.911	72.431	13.232	115.771	36.932	28 1/8
2 „ '25	39.647	70.767	12.655	116.781	37.303	28 3/8
26 Aug. '25	35.414	70.114	21.813	104.218	38.677	30 1/2
1 Oct. '24	39.733	80.741	17.384	110.696	25.887	20,21
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits. 2) Gouddekking.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wissels
1 Oct. '25	5.547	1.864	310	561	30.350	5.133	3.691
24 Sept. '25	5.547	1.864	310	561	28.900	5.130	3.212
17 „ '25	5.547	1.864	310	562	28.800	5.129	3.179
10 „ '25	5.547	1.864	309	579	28.650	5.122	3.355
3 „ '25	5.547	1.864	310	579	28.800	5.115	4.427
2 Oct. '24	5.544	1.864	302	568	23.100	4.801	4.882
23 Juli '14	4.104	—	640	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Rekg. Courant Staat
1 Oct. '25	15	6	2.677	46.354	2.719	23
24 Sept. '25	14	6	2.841	45.557	2.144	33
17 „ '25	19	6	2.864	45.613	2.117	12
10 „ '25	20	6	2.899	45.686	2.167	20
3 „ '25	17	6	2.815	45.445	2.573	12
2 Oct. '24	22	9	2.716	40.534	1.959	13
23 Juli '14	8	—	769	5.912	943	401

1) In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit- tent. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud- dekking geldende	Andere wissels en cheques	Belee- ningen
23 Sept. 1925	1.174,8	128,6	284,5	1.528,5	8,5
15 " 1925	1.144,5	98,6	332,6	1.601,6	11,3
7 " 1925	1.144,0	98,6	351,8	1.700,5	14,1
31 Aug. 1925	1.138,4	93,0	357,5	1.765,0	33,0
22 " 1925	1.137,2	97,7	358,4	1.566,1	16,4
15 " 1925	1.114,6	97,7	357,7	1.617,9	20,3
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec- ten	Diverse Activa ²⁾	Circu- latie	Rekg.- Crf.	Diverse Passiva	Door Rijk- sb. ge- her- disc.
23 Sept. 1925	202,1	669,3	2.311,7	881,5	473,9	494,5
15 " 1925	202,1	612,9	2.413,3	814,6	466,1	469,4
7 " 1925	202,0	531,7	2.559,3	701,7	460,3	448,9
31 Aug. 1925	201,9	470,6	2.594,6	701,0	440,4	490,4
22 " 1925	201,9	683,2	2.292,3	976,8	490,4	489,4
15 " 1925	201,9	660,5	2.373,2	926,3	461,2	479,4
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0	—

¹⁾ Onbelast ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 23, 15, 7 Sept., 31, 22, 15 Aug., resp. 342,1; 276,1; 193,9; 121,6; 327,1; 264,7 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit- tent. saldi	Belee- van tegeod in h. buit- tent.	Belee- van prom. d. provincien	Binnen- landsche wissels	Belee- ningen	Voorschot aan den Staat	Circu- latie	Rekg.- Particu- lieren
1 Oct. '25	389	85	480	1.401	474	5.200	7.760	232
24 Sept. '25	389	85	480	1.264	370	5.200	7.582	245
17 " '25	388	85	480	1.243	375	5.200	7.602	196
10 " '25	388	85	480	1.318	361	5.200	7.646	187
3 " '25	387	85	480	1.336	419	5.200	7.653	166
27 Aug. '25	386	85	480	1.336	316	5.200	7.616	174
2 Oct. '24	355	85	480	1.236	475	5.250	7.628	150

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her- disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
16 Sept. '25	2.772,7	1.537,6	109,0	487,9	212,0
9 " '25	2.770,7	1.495,5	110,2	639,2	214,1
2 " '25	2.776,7	1.484,8	121,2	576,9	213,2
26 Aug. '25	2.762,2	1.498,8	125,4	579,7	201,5
19 " '25	2.775,2	1.502,4	130,2	559,5	195,3
12 " '25	2.777,6	1.503,4	133,1	538,2	211,7
17 Sept. '24	3.081,5	2.075,3	83,9	258,0	99,2

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Goud- Dek- kings- perc. ¹⁾	Algem. Dek- kings- perc. ²⁾
16 Sept. '25	409,2	1.677,3	2.230,2	116,4	70,9	73,7
9 " '25	327,1	1.680,1	2.244,5	116,4	70,5	73,4
2 " '25	326,2	1.637,7	2.235,7	116,4	71,6	74,8
26 Aug. '25	332,2	1.615,9	2.236,5	116,3	71,6	75,0
19 " '25	323,3	1.616,2	2.237,2	116,3	72,0	75,4
12 " '25	328,6	1.617,7	2.236,2	115,8	72,0	75,5
17 Sept. '24	618,7	1.734,7	2.297,2	112,0	76,4	78,5

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad munt- materiaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis- conto's en beleen.	Beleg- gingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo- sito's	Waarvan time deposits
9 Sept. '25	727	13.442	5.457	1.651	18.050	5.203
2 " '25	727	13.475	5.443	1.635	18.098	5.199
26 Aug. '25	728	13.375	5.471	1.638	18.010	5.204
19 " '25	728	13.373	5.478	1.636	18.057	5.195
12 " '25	728	13.371	5.482	1.635	18.138	5.183
10 Sept. '24	747	12.479	5.141	1.626	17.260	4.577

Hierachter volgen enkele bankstaten, welke aan het eind van ieder kwartaal worden opgenomen.

I. FEDERAL RESERVE BANK TE NEW YORK.

(In miljoenen dollars).

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal- middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. van de member banks	In de open markt gekocht
16 Sept. 1925..	919,5	387,3	25,7	110,4	12,0
9 " 1925..	880,9	363,2	23,8	254,3	22,1
2 " 1925..	923,8	364,3	31,8	195,5	25,0
26 Aug. 1925..	920,6	365,5	33,5	192,8	21,0
19 " 1925..	951,0	366,7	34,2	164,3	17,8
12 " 1925..	911,1	362,8	37,0	173,3	32,3
5 " 1925..	925,4	364,1	36,9	180,7	31,9
29 Juli 1925..	963,4	365,2	40,1	110,6	31,0
22 " 1925..	942,5	366,6	40,2	120,9	33,9
15 " 1925..	939,3	362,7	38,5	121,7	37,4
8 " 1925..	923,2	364,0	36,2	123,8	38,5
1 " 1925..	917,1	365,2	35,2	151,1	47,0
24 Juni 1925..	936,3	366,5	36,7	120,9	35,6
17 " 1925..	953,9	362,8	35,9	118,3	30,9
10 " 1925..	912,9	364,1	35,1	123,7	64,9
17 Sept. 1924..	972,0	577,8	16,6	33,4	46,0
19 Sept. 1923..	1011,8	642,2	17,8	138,7	23,4

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circu- latie	Totaal Depo- sito's	Gestort Kapitaal	Algemeen Dekkings- perc. ¹⁾
16 Sept. 1925..	141,9	305,6	850,6	31,9	78,7
9 " 1925..	57,5	349,5	862,0	31,9	75,1
2 " 1925..	56,9	345,1	854,5	31,9	79,7
26 Aug. 1925..	60,2 ^a	338,7	857,4	31,9	79,8
19 " 1925..	53,2	339,6	853,6	31,9	82,6
12 " 1925..	58,1	337,4	848,1	31,7	80,0
5 " 1925..	61,2	337,8	872,6	31,7	79,5
29 Juli 1925..	59,7	333,5	840,5	31,7	85,5
22 " 1925..	65,8	330,7	846,2	31,7	83,5
15 " 1925..	75,3	330,1	868,2	31,6	81,6
8 " 1925..	71,2	333,0	846,1	31,6	81,4
1 " 1925..	86,2	337,8	870,7	31,7	78,8
24 Juni 1925..	57,8	327,0	834,7	31,6	83,8
17 " 1925..	58,3	327,2	865,2	31,6	83,0
10 " 1925..	70,2	327,3	853,2	31,6	80,3
17 Sept. 1924..	221,6	304,2	981,8	30,2	76,9
19 Sept. 1923..	10,0	478,1	696,7	29,3	87,7

¹⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaal- middel tegenover F.R. notes en deposito's.

II. NATIONALE BANK VAN DENEMARKE.

(In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Zilver	Tegod in het buiten- land	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crf.
30 Sept. 1925..	209,4	23,7	124,3	236,3	430,3	60,6
31 Aug. 1925..	209,4	20,7	148,4	251,8	442,1	75,2
31 Juli 1925..	209,4	20,7	108,9	273,7	448,7	63,7
30 Juni 1925..	209,4	20,5	64,9	348,1	468,3	28,1
30 Sept. 1924..	209,5	21,7	35,1	476,3	472,7	70,4
29 Sept. 1923..	209,7	4,0	18,6	382,0	458,9	46,3
30 Juni 1914..	75,6	6,6	19,8	95,6	159,8	4,8

III. ZWEDSCHE RIJKBANK.

(In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Buitent. tegod en wissels	Zweedsche en vreemde Staatsf.	Dis- conto's en Beleen.	Circu- latie	Rek. Crf.
29 Spt. '25	231,7	162,6	47,5	248,6	489,4	121,9
19 " '25	231,8	160,1	47,9	256,4	489,7	130,9
12 " '25	231,9	155,0	47,9	277,4	497,4	131,6
5 " '25	232,2	151,8	48,0	293,9	503,8	142,2
29 Aug. '25	232,6	147,8	48,1	281,9	492,6	138,2
22 " '25	232,9	146,4	48,1	285,6	461,6	170,3
15 " '25	233,2	141,0	48,2	299,2	474,3	172,9
8 " '25	233,5	133,6	48,2	311,9	476,4	173,7
1 " '25	233,7	127,6	48,3	334,2	499,2	168,9
25 Juli '25	233,9	116,1	50,2	325,3	449,7	196,0
18 " '25	234,0	112,7	50,3	346,9	463,6	201,7
11 " '25	234,2	106,4	50,4	382,1	475,3	218,6
4 " '25	234,4	100,2	50,5	414,8	499,0	222,4
27 Juni '25	234,8	96,4	50,6	393,3	477,4	217,1
20 " '25	235,2	100,6	50,6	400,0	479,9	227,1
27 Spt. '24	246,8	48,8	55,9	373,8	512,2	132,9
29 Spt. '23	272,6	47,5	135,7	301,2	600,2	117,4
25 Juli '14	105,8	115,6	28,0	92,4	206,2	68,2

IV. BANK VAN NOORWEGEN. (In miljoenen Kronen.)

Data	Goud	Tegood in het buitenl.	Effecten	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
15 Sept. 1925..	147,2	64,2	12,5	307,7	368,9	92,3
7 " " 1925..	147,2	62,3	11,6	308,2	375,4	82,9
31 Aug. 1925..	147,2	60,9	11,4	307,6	378,3	77,2
22 " " 1925..	147,2	58,8	11,4	310,0	371,0	93,7
15 " " 1925..	147,2	58,5	11,5	315,7	373,8	85,8
7 " " 1925..	147,2	58,1	11,5	320,4	378,1	85,7
31 Juli 1925..	147,2	58,1	11,5	324,6	384,1	84,5
22 " " 1925..	147,2	58,5	11,1	324,8	380,0	88,7
15 " " 1925..	147,2	58,8	10,6	330,0	383,8	89,8
7 " " 1925..	147,2	58,9	10,6	335,9	387,3	92,4
30 Juni 1925..	147,2	60,1	9,2	377,9	387,2	135,2
22 " " 1925..	147,2	59,5	9,2	332,8	373,0	104,9
15 Sept. 1924..	147,3	34,0	9,0	427,4	382,9	128,8
15 Sept. 1923..	147,3	18,6	9,1	455,0	394,3	102,7
22 Juli 1914..	52,4	65,7	8,9	79,3	120,8	10,7

V. BANK VAN SPANJE. (In miljoenen Peseta's.)

Data	Goud	Zilver	Staatsfondsen 1)	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rekg. Cr.	
						Partic.	Staat
19 Sept. '25	2.537	655	590	2.165	4.363	974	454
12 " " '25	2.537	654	590	2.149	4.365	979	440
5 " " '25	2.537	655	590	2.148	4.342	971	457
29 Aug. '25	2.537	660	590	2.135	4.297	988	473
22 " " '25	2.537	658	590	2.094	4.291	986	452
14 " " '25	2.537	654	590	2.128	4.333	992	442
8 " " '25	2.537	655	590	2.124	4.340	981	468
1 " " '25	2.537	660	590	2.092	4.286	981	505
24 Juli '25	2.537	657	590	2.109	4.277	1.003	502
18 " " '25	2.537	655	590	2.199	4.299	1.023	497
11 " " '25	2.537	655	590	2.270	4.324	1.046	514
4 " " '25	2.537	654	590	2.276	4.334	1.064	514
27 Juni '25	2.537	656	590	2.278	4.274	1.053	601
20 " " '25	2.537	654	590	2.337	4.258	1.025	640
20 Sept. '24	2.534	654	591	2.106	4.445	889	317
22 Sept. '23	2.526	660	593	1.887	4.160	1.087	303
24 Juli '14	543,5	726,8	494,4	783,8	1919,0	497,9	

1) Ten bedrage van 344 miljoen, plus voorschot in rek.-crt. aan de schatk

VI. ZWITSERSCHE NAT. BANK. (In mill. Francs.)

Data	Goud	Zilver	Tegood in het buitenland	Disconto's en Beleen.	Circulatie	Rek. Cr.
15 Sept. 1925..	490,3	88,3	21,2	336,8	780,5	139,8
7 " " 1925..	490,1	88,1	25,2	347,4	802,3	136,8
31 Aug. 1925..	510,5	88,6	27,1	332,5	819,1	134,5
22 " " 1925..	522,2	89,2	22,8	334,0	767,8	186,7
15 " " 1925..	523,4	89,2	26,4	334,4	781,0	186,3
7 " " 1925..	521,3	89,0	27,0	334,5	801,3	157,6
31 Juli 1925..	508,0	89,2	17,3	320,9	824,4	111,3
23 " " 1925..	500,7	89,8	26,0	316,2	772,1	150,6
15 " " 1925..	499,7	89,6	35,0	318,4	785,0	160,9
7 " " 1925..	499,5	89,2	36,5	294,7	808,3	99,4
30 Juni 1925..	498,3	89,3	41,5	312,3	834,0	111,4
23 " " 1925..	482,2	90,1	19,0	312,0	763,9	131,6
15 Sept. 1924..	505,1	93,6	43,4	311,4	837,8	109,5
15 Sept. 1923..	526,5	98,6	23,9	323,5	866,2	100,3
23 Juli 1914..	180,1	18,9	—	107,8	267,9	105,2

VII. NAT. BANK VAN HONGARIJE. (In milliarden Kronen.)

Data	Goud	Vreemd geld, deviezen tegood in het buitenl. 1)	Binnenwissels, ceelen en effecten	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg.-Courant	
						Staat	Partic.
15 Sept. '25	631	2.264	1.588	1.957	4.742	2.228	129
7 " " '25	631	2.222	1.586	1.957	4.841	2.059	141
31 Aug. '25	631	2.171	1.564	1.958	4.991	1.817	131
23 " " '25	630	2.085	1.518	1.958	4.512	2.085	141
15 " " '25	630	2.075	1.614	1.958	4.655	1.968	124
7 " " '25	630	2.048	1.613	1.958	4.680	1.889	134
31 Juli '25	630	2.004	1.563	1.958	4.744	1.665	161
23 " " '25	630	1.956	1.406	1.958	4.154	2.063	150
15 " " '25	630	1.999	1.408	1.958	4.266	2.011	179
7 " " '25	622	2.053	1.386	1.958	4.453	1.908	155
30 Juni '25	633	2.092	1.429	1.959	4.583	1.874	184
23 " " '25	633	2.131	1.370	1.959	4.125	2.283	218
15 Sept. '24	540	1.309	1.585	1.977	3.634	1.313	340

1) Als dekking van biljetten en saldi in rek.-courant geldende, volgens art. 85 der statuten.

VIII. OOSTENRIJSISCHE NATIONALE BANK.

(Voornaamste posten in miljoenen Schillingen.) 1)

Data	Goud 1)	Vreemd geld, deviezen tegood in het buitenl. 2)	Andere edelvaluta 3)	Disconto's en Beleen.	Voor-schot afd. Staat	Circulatie	Rek. Cr.
15 Spt. '25	14,8	497,8	80,9	71,1	197,9	780,3	82,3
7 " " '25	14,8	506,8	85,7	72,6	198,1	812,1	65,9
31 Aug. '25	14,8	501,3	88,0	73,2	198,4	835,5	40,3
23 " " '25	14,8	486,5	94,4	73,4	199,6	760,9	107,7
15 " " '25	14,8	475,1	98,2	77,9	199,9	785,0	80,9
7 " " '25	14,8	465,3	102,3	81,2	200,4	797,8	66,2
31 Juli '25	11,3	464,8	104,2	85,4	201,1	837,3	29,5
23 " " '25	11,3	419,9	106,1	82,3	202,4	746,6	75,3
15 " " '25	11,3	421,0	113,5	83,7	202,7	770,2	62,2
7 " " '25	11,3	433,5	120,0	86,0	203,4	805,0	49,2
30 Juni '25	11,3	427,2	123,8	95,2	203,7	828,0	33,3
23 " " '25	11,3	381,2	125,6	85,0	208,2	737,1	67,9
15 Spt. '24	10,8	353,1	—	305,5	221,8	760,4	130,2
15 Spt. '23	7,3	302,8	—	70,1	253,8	576,1	57,8

1) 1 Schilling = 0,694 goudkronen = 10.000 papierkronen.

2) Als dekking der circulatie en saldi in rek. crt. geldende, volgens art. 85 der Statuten.

3) Tot dusverre slechts kostdeviezen in \$ en £. Tot einde 1924 werden deze onder "Vreemd geld enz." opgevoerd. Zie pag. 236 in het No. van 18 Maart jl.

IX. TSJECHOSLOWAKJE

Bankafdeeling van het Ministerie van Financiën.

(In miljoenen Tsjechoslow. Kronen.)

Data	Vordering op den Staat	Goud en Zilver	Tegood in het buitenl.	Disconto's en beleeningen	Circulatie	Rek. Cr.
15 Sept. 1925	5.270	1.031	686	1.055	7.313	694
7 " " 1925	5.282	1.031	678	1.092	7.576	575
31 Aug. 1925	5.290	1.031	659	1.093	7.695	467
23 " " 1925	5.294	1.031	653	1.051	7.059	848
15 " " 1925	5.303	1.031	646	1.095	7.213	657
7 " " 1925	5.309	1.031	639	1.086	7.337	672
31 Juli 1925	5.327	1.031	633	1.095	7.549	571
23 " " 1925	5.334	1.031	630	1.142	7.036	849
15 " " 1925	5.341	1.031	629	1.167	7.206	842
7 " " 1925	5.355	1.030	624	1.172	7.523	724
30 Juni 1925	5.368	1.030	613	1.253	7.587	603
23 " " 1925	5.387	1.030	606	1.218	6.949	689
15 " " 1925	5.397	1.030	584	1.233	7.095	649
15 Sept. 1924	10.100*	1.051	657	1.775	7.853	4.540
15 Sept. 1923	10.100*	1.061	2.445	1.512	8.813	5.756

* Vordering op de O-Hong. Bank. In liq.: Bankbiljetten, rekening-crt.-saldi en schatkistbons.

X. ZUIDAFRIKAANSE RESERVEBANK.

(Voornaamste posten in duizenden Ponden.)

Data	Goud en Goud-cert.	Disconto's en beleen.	Waarvan Reg.-papier	Circulatie	Rek. Cr.	Algemeen Dekkings perc. 1)
29 Aug. 1925..	9.620	6.234	3.385	9.519	5.332	63,9
22 " " 1925..	9.211	6.274	3.385	9.122	5.376	62,6
15 " " 1925..	9.223	6.484	3.385	9.260	5.795	60,4
8 " " 1925..	9.411	6.247	2.885	9.654	5.331	61,9
1 " " 1925..	10.168	5.886	2.385	9.863	5.291	66,1
25 Juli 1925..	10.621	5.418	2.135	9.520	5.530	69,5
18 " " 1925..	11.543	4.460	1.635	9.583	5.439	75,7
11 " " 1925..	12.783	3.906	1.350	9.918	5.794	80,1
4 " " 1925..	12.076	4.642	1.350	10.280	4.971	76,2
27 Juni 1925..	12.066	4.414	1.350	10.284	5.031	77,3
20 " " 1925..	12.514	3.450	350	9.907	5.254	81,3
13 " " 1925..	13.050	3.859	350	9.997	6.188	82,6
6 " " 1925..	15.148	2.829	250	10.365	6.297	87,8
30 Mei 1925..	14.739	3.122	250	10.566	5.765	85,5
30 Aug. 1924..	10.773	5.988	3.075	10.587	5.036	67,5
1 Sept. 1923..	10.626	6.679	3.550	10.740	5.626	65,6

1) Verhouding goud, goudcert. en pasmunt tegenover opeisbare schulden: bankbiljetten en deposito's.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 5 October 1925.

In de afgelopen berichtswaak heeft de beurs te P a r i j s den druk ondervonden van den onbevredigenden loop der schuldenregeling met de V. S., ten aanzien waarvan men de week te voren nog optimistisch gestemd was. Verder dan tot een voorloopige regeling voor vijf jaren heeft Caillaux het niet kunnen brengen. Fransche Staatsfondsen zijn dan

ook gedaald onder grootere vraag naar arbitragepapieren. Een en ander is bovendien in de hand gewerkt door de vrij scherpe daling, welke het Fransche betaalmiddel te zien heeft gegeven en door de publicatie van den weekstaat van de Banque de France, welke een toeneming van het voorshot aan den staat vertoont.

Te Londen is de beleggingsmarkt gestimuleerd door de geheel onverwachte discontoverlaging van $4\frac{1}{2}$ op 4 pCt., te minder verwacht, waar in het openstellen van de inschrijving op $3\frac{1}{2}$ pCt. Conversieleening tegen een minimumkoers van $76\frac{1}{4}$ pCt. mede een maatregel tot verstijving der geldmarkt werd gezien. Binnenlandsche spoorwegwaarden herstelden zich, nadat het congres der Labour Party zich scherp tegen het Communisme had gekeerd. Voorts trokken in het bijzonder rubberfondsen de aandacht door een zeer vaste houding bij ruime omzettingen.

Te Berlijn was de beurs over het algemeen zeer lusteloos. Berichten en geruchten omtrent de moeilijke positie der industrie, speciaal in Rijnland en Westfalen, versterkt door verkoopen van baissiers, deden de koersen achteruitloopen tot ongeveer het laagste peil, waarop zij — in Augustus II. — waren aangeland. De wederinvoering van den termijhandel op 1 October II. bracht niet de verwachte grootere levendigheid.

Te New York is de markt vrij rustig geweest, hoewel het ontstemming heeft gewekt, dat tusschen Frankrijk en de Vereenigde Staten geen overeenstemming tot stand is gekomen. In New York wijt men het afbreken der onderhandeligen op een zoo onbevredigende wijze gelijkelijc aan de Fransche delegatie en aan de houding van de Amerikaanse vertegenwoordigers. Aan den anderen kant heeft het een zekere geruststelling veroorzaakt, dat de Bank van Engeland tot discontoverlaging is overgegaan, omdat men hieruit de conclusie trok, dat de Federal Reserve Bank te New York thans haar rentevoet niet zal verhoogen, waarop korten tijd geleden het uitzicht heeft bestaan.

Ten onzent is de fondsenmarkt niet beïnvloed door de verlaging van het disconto der Nederlandsche Bank. De maatregel schijnt dan ook meer te zijn genomen in aansluiting aan de houding van de Bank van Engeland, dan als gevolg van de verhoudingen op onze geldmarkt. Bovendien heeft de geldmarkt in de laatste weken ter beurze slechts een onbeteekenende rol gespeeld. Ondanks de zeer groote omzettingen toch in verschillende soorten van aandelen, bleef het niveau voor prolongatiegelden nagenoeg onveranderd, afgescheiden van de lichte verhooging tegen het einde der vorige en het begin van de loopende maand. De beleggingsmarkt heeft het opgewekte aspect volkomen kunnen behouden, doch werd niet extra gestimuleerd door de verlaging van den officieelen rentevoet. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: $106\frac{7}{10}$, $106\frac{3}{10}$; $4\frac{1}{2}$ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: $98\frac{7}{8}$, $98\frac{7}{8}$, 99; 7 pCt. Ned. Indië: $102\frac{9}{10}$, $102\frac{7}{8}$, $102\frac{3}{8}$; $4\frac{1}{2}$ pCt. Portugal Tabak: $77\frac{1}{2}$, $76\frac{1}{2}$; 5 pCt. Brazilië 1903 f 100: $77\frac{1}{2}$, $78\frac{1}{2}$; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 103, $103\frac{1}{10}$.

Van de aandelensoorten hebben rubberfondsen op den voorgrond gestaan. De voortdurend vaste houding van den rubberprijs, gepaard aan de zeer geringe voorraden en de gunstige beschouwingen omtrent de toekomst hebben een zeer groote vraag naar allerlei rubberaandelen in het leven geroepen. Deze week waren het niet alleen die soorten, welke over 1925 een min of meer bevredigend dividend zullen kunnen uitkeeren, doch werden ook aandelen in den kring der belangstelling getrokken, waarvan het vast staat, dat de dividenduitkeering nog één of meerdere jaren op zich zal moeten laten wachten. Hoe langer de stijging van het algemeen niveau echter aanhoudt, hoe minder geneigdheid er bij de bezitters blijkt te bestaan, zich van hun fondsen te ontdoen. De vraag kon dan ook slechts tegen aanzienlijk verhoogde prijzen worden bevredigd. Amsterdam Rubber: $333\frac{1}{2}$, $347\frac{1}{2}$, $359\frac{3}{8}$; Deli Batavia Rubber Mij.: $231\frac{1}{2}$, 238, 245; Hessa Rubber: $423\frac{1}{2}$, $434\frac{1}{2}$, $442\frac{1}{2}$; Java Caoutchouc: 183, $199\frac{1}{2}$, 235; Kendeng Lemboe: 317, $323\frac{1}{2}$, $335\frac{1}{2}$; Oost Java Rubber: $345\frac{1}{2}$, 354, $372\frac{1}{2}$; R'dam Tapanoeli: $79\frac{1}{2}$, $80\frac{1}{2}$, $162\frac{1}{2}$; Serbadjadi: 315, 318, $336\frac{1}{2}$; Sumatra Caoutchouc: 290, 297, $316\frac{1}{2}$; Wai Sumatra Rubber: 271 $\frac{1}{2}$, 280, $303\frac{1}{2}$.

De overige afdelingen ter beurze zijn veel stiller geweest, hoewel ook hier voor vele fondsen goede belangstelling bleek te bestaan. Dit was o.a. het geval met tabaks-aandelen. De inschrijvingen van het jaar 1925, voor zover het Sumatratabak betreft, behooren thans alle tot het verleden en de opbrengstrijzen worden voor de meeste ondernemingen bevredigend geacht. Bovendien heeft het stimuleerend gewerkt, dat de Deli Batavia Tabak Mij. reeds tot het declareeren van een interimdividend is overgegaan. Hierbij kwam nog de overweging, dat vele tabaksmaat-

schappijen belang bij den aanplant van rubber hebben. Wel zijn de verbeteringen hier niet van zoo grooten omvang geweest, doch de grondtoou bleef zeer vast. Arendsburg: $491\frac{1}{2}$, 495, 493; Deli Batavia Mij.: 409, 421, $424\frac{3}{8}$; Deli Mij.: $419\frac{1}{2}$, $425\frac{1}{4}$, 434; Senembah Mij.: $503\frac{3}{4}$, $499\frac{1}{2}$, 501.

Voor suikeraandelen is de markt veel kalmer gebleven. De achteruitgang van de Cubanoteeringen te New York heeft den lust tot het ondernemen van zaken in deze afdeling niet aangewakkerd. Toch is de koersval voor de meeste aandelen bescheiden gebleven, terwijl tegen het einde der berichtswEEK zelfs een lichte verbetering kon intreden, in verband met de iets hoogere prijzen, welke te New York op de suikermarkt zijn betaald. Cultuur Mij. der Vorstlanden: $150\frac{7}{8}$, 152, $152\frac{1}{4}$; Handels Verg. Amsterdam: $552\frac{1}{4}$, 555, $557\frac{1}{2}$; Javasche Cultuur Mij.: 313, 311, 320; Moorman & Co.: 385, 390; Ned. Ind. Suiker Unie: $207\frac{1}{2}$, $211\frac{1}{2}$, 218; Poerworedjo: 105, 107, $106\frac{1}{2}$.

In de petroleumafdeeling kon een verbetering worden opgemerkt, in het bijzonder voor aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, als gevolg van de verhooging der petroleumrijzen in Amerika. Toch was hier geen groote belangstelling op te merken. De handel is klein van afmeting gebleven. Dordtsche Petr. Ind.: $349\frac{1}{2}$, 356, 361; Geconsolideerde Holl. Petr. Cy.: 156, $159\frac{1}{2}$, $160\frac{1}{2}$; Kon. Petroleum Mij.: $370\frac{1}{2}$, 386, $383\frac{3}{4}$.

Vrijwel verwaarloosd was de scheepvaartafdeeling; sporadisch kwamen hier slechts afdoeningen tot stand, terwijl de koersen eerder neiging tot daling vertoonden. Aandelen Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Mij. maakten hierop een kleine uitzondering, in verband met geruchten, dat interne wijzigingen in de organisatie der maatschappij een zoodanige vermindering van de onkosten hadden veroorzaakt, dat het bedrijf althans zonder verlies kan worden gevoerd. Holland Amerika Lijn: $62\frac{1}{2}$, $60\frac{1}{2}$; Java China Japan Lijn: $102\frac{1}{2}$, 101; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: $68\frac{3}{4}$, 70, $72\frac{1}{2}$; Ned. Scheepvaart Unie: $146\frac{1}{2}$, $147\frac{1}{2}$, 148; Stoomvaart Mij. Nederland: 152, $153\frac{1}{2}$, $153\frac{1}{4}$.

De industriële afdeling was over het algemeen vast gestemd, hoewel hier en daar vrij scherpe fluctuaties tot stand zijn gekomen. Aandelen Jurgens waren doorgaans opgewekt. Daarentegen vertoonden aandelen in kunstzijde-ondernemingen eenige variaties; tegen het slot werden hier echter de hoogste prijzen bereikt. Voorts is de aandacht gevallen op fabrieken van gewapend beton, waarvan de aandelen tot hoogere prijzen uit de markt werden genomen. Bovendien bleken aandelen Philips Gloeilampenfabrieken gevraagd. Centrale Suiker Mij.: 115, $116\frac{1}{2}$, $115\frac{1}{2}$; Holl. Kunstzijde Ind.: $157\frac{1}{2}$, $150\frac{1}{2}$, $155\frac{1}{2}$; Holl. Mij. t/h. m. v. Werken in Gew. Beton: 177, 190, 198; Jurgens: $117\frac{3}{8}$, $119\frac{1}{2}$, $123\frac{1}{2}$; Maekubee: $129\frac{1}{2}$, $133\frac{3}{8}$, $136\frac{3}{4}$; Ned. Kunstzijdefabriek: 365, 352, $365\frac{1}{2}$; Philips Gloeilampenfabriek: $407\frac{1}{4}$, 419, $421\frac{1}{4}$.

In de markt voor diverse cultuurondernemingen traden aandelen in Indische houtaankapondernemingen naar voren. De hoogste prijzen konden echter niet behouden blijven. Javasche Bosch Expl. Mij.: $70\frac{1}{2}$, 77, 73; Ned. Ind. Houtaankap Mij.: 6 $\frac{1}{2}$, 7, $10\frac{1}{2}$.

Mijnaandelen bleven stil, met een neiging tot daling. Een zeer scherpe reactie heeft plaats gevonden voor aandelen Siloengkang, welke ongeveer 70 pCt. daalden in verband met de mededeeling, dat de onderhandeligen omtrent de exploitatie van de terreinen waren afgesprongen. Naderhand is hier eenig herstel gekomen, waardoor de notering tot 20 pCt. boven het laagst bereikte punt kon stijgen. Alg. Exploratie Mij.: 130, 126, 125; Billiton 1e Rubriek: 562, 570, 585; Redjang Lebong: $305\frac{1}{2}$, 315, 310; Siloengkang: 45, $33\frac{3}{4}$, 50.

In verband met de nog steeds omvangrijke beleggingsvraag hebben bankaandelen hun koersen kunnen verbeteren. Amsterdamsche Bank: 154, $156\frac{1}{2}$, $158\frac{1}{4}$; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 63, $62\frac{3}{4}$, 66, $69\frac{1}{2}$; Koloniale Bank: $174\frac{1}{2}$, $173\frac{1}{4}$, $174\frac{1}{4}$; Ned. Ind. Handels Bank: 141, 139, $139\frac{3}{4}$; Ned. Handels Mij.: $137\frac{1}{4}$, $136\frac{1}{4}$, $137\frac{3}{16}$; R'damsche Bankverg.: 70, $70\frac{1}{4}$, $70\frac{1}{4}$.

De Amerikaanse markt bleef goed prijshoudend, behalve voor enkele spoorwegaandelen, welke aangeboden waren. Anaconda Copper: 88, $89\frac{1}{4}$, $89\frac{1}{8}$; Studebaker: 1430, 1450, 1422, 1470; United States Steel Corp.: 121, $123\frac{1}{2}$, $122\frac{1}{2}$; Atchison Topeca: 123; Erie: 31 $\frac{1}{4}$, $32\frac{3}{4}$, $32\frac{1}{2}$; New York Ontario & Western: $29\frac{1}{10}$, $28\frac{1}{4}$, $28\frac{3}{8}$; Union Pacific Railr.: $145\frac{1}{2}$, $144\frac{1}{2}$, $144\frac{3}{8}$; Wabash Rv.: $43\frac{11}{32}$, 42, $41\frac{5}{8}$.

De prolongatiemarkt is na de eerste dagen van October iets ruimer geworden; de notering is gedaald van $3\frac{1}{2}$ tot 3 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 6 October 1925.

Over het algemeen was de graanmarkt ook deze week nog flauw, doch hier en daar vertoonden zich langzamerhand aanwijzingen voor de mogelijkheid, dat de prijsdaling wat tot staan zal gaan komen. Men begint zich af te vragen of het dringende aanbod van graan uit verschillende landen niet goeddeels wordt veroorzaakt door behoefte aan geld en daardoor grooter is dan eigenlijk wel door den omvang der oogsten wordt gerechtvaardigd. Later zou dan dat aanbod sterk afnemen, hetgeen een prijsherstel zou teweegbrengen. Ook de berichten uit Rusland over moeilijkheden bij de inzameling van graan voor uitvoer en de vele voorspellingen van kleinere uitvoeren dan de Russische Regeering heeft aangekondigd, laten niet na, hun invloed te doen gevoelen.

Voor tarwe ging de prijsdaling in het begin der week nog voort. Wel waren de Noord-Amerikaansche markten op 29 September vaster, doch in Europa bleef de kooplust nog gering door de groote aanvoeren van zomertarwe in de Vereenigde Staten en Canada, het sterke aanbod uit de eigen oogsten der invoerlanden en groote verschepingen uit Rusland. Tot lagen prijs werd Russische tarwe naar Engeland verkocht, het aanbod uit Polen en Duitschland bleef ruim en nergens verbeterde de vraag. Vooral toen dadelijk de vaste stemming te Chicago en Winnipeg weer gevolgd werd door verdere prijsdalingen was de belangstelling in Europa gering. Slechts in Engeland werd op 29 September een betere omzet in Canadeesche tarwe bereikt. In de tweede helft der week scheen de tarwemarkt een wat minder apathische houding te willen aannemen. De prijzen zijn nu zoo ver gedaald, dat eindelijk op het verlaagde peil weder meer aan koopen wordt gedacht. Daarbij waren de laatste week de Russische tarweverschepingen aanzienlijk kleiner dan tevoren, waarin misschien een bevestiging te zien is van de voortdurende berichten over het tegenvallen der inzamelingen. Het is wel is waar de vraag in hoeverre slechts het slechte weder der laatste maanden en de gebrekkige transportmiddelen daarvan de schuld dragen en of ook werkelijk de oogst kleiner is geweest dan de hooge ramingen der Russische regeering, doch in ieder geval werkte de vermindering der verschepingen mede tot een iets betere stemming aan de tarwemarkt, ook al omdat eenige charters, afgesloten voor verlading van Russische granen van de Zwarte Zee, werden geannuleerd. Met tarwe op aflading is Rusland weinig aan de markt. Bovendien viel in Engeland de kwaliteit der eerste aanvoeren uit Rusland tegen, wat de belangstelling voor andere soorten deed toenemen. De mogelijkheid van vermindering van de Russische uitvoeren deed haar invloed op de Amerikaansche markt gelden en hield daar ten slotte verdere verlaging tegen, terwijl ook uitbreiding der vraag naar tarwe uit China en Japan de markt steunde. Hetzelfde geldt voor inkoop van Australische tarwe ter verlading in December/Januari door Britsch-Indië. Tegenover dit alles staat nog steeds de groote tarweprijzen op het Noordelijk halfrond, welke nu door het Internationale Instituut voor den Landbouw te Rome op 62 miljoen

quarters meer dan in 1924 wordt berekend, de groote aanvoeren in Canada, als gevolg waarvan spoedig een verdere toename der verschepingen wordt verwacht, de goede vooruitzichten voor de nieuwe tarwe in Argentinië en sedert den onlangs gevallen regen ook in Australië. In Canada hebben aanvoeren uit den nieuwen tarweoogst een record bereikt. Op 1 October was reeds 100 miljoen bushels, 25 % van den geheelen oogst, door de spoorwegen ten vervoer ontvangen en de Canadeesche tarwepool is bij voortduring dringend met tarwe aan de markt. De ramingen van de opbrengst der zomertarwe der Vereenigde Staten stijgen nog steeds en de expert Snow berekent die nu op 296 miljoen bushels, terwijl de laatste officieele schatting 282 miljoen bedroeg. Al behoeft dan ook niet dadelijk aan een prijsherstel van beteekenis te worden gedacht en al blijft de vraag in Europa nog steeds beperkt, terwijl in Engeland zelfs nog op 3 October de prijzen hun dalende beweging voortzetten, toch werden de laatste dagen wat meer zaken gedaan. Ook was op 5 October de Engelsche markt wat hooger. In Duitschland evenals in Engeland is de vraag naar meel slecht, doch de Deutsche molens kunnen zich toch evenmin als de meelindustrie der andere invoerlanden geheel op inlandsche tarwe verlaten en dienen buitenlandsche hardere tarvesoorten te koopen. Zoo kocht Duitschland dan ook deze week te Antwerpen Amerikaansche tarwe en deed het de laatste dagen ook weder meer inkoop van Canadeesche soorten. Voor deze laatste heeft zich in Engeland deze week een sterke prijsverlaging voor spoedige partijen voltrokken, welke de verlaging der latere posities aanzienlijk overtrof. De oorzaak daarvan lag echter meer in de eerste aanvoeren van nieuwe Canadeesche tarwe dan in den prijsloop in het uitvoerland. Nederland en België hebben evenals de andere invoerlanden kleine voorraden buitenlandsche tarwe en ofschoon met de aanvulling geen haast wordt gemaakt, werd deze week toch in iets ruimere mate gekocht. De Amerikaansche tarwemarkt was de geheele week zeer gevoelig en de stemming veranderde voortdurend, zoodat op verschillende dagen aanzienlijke prijschommelingen voorkwamen. Op 5 October waren zoowel Chicago als Winnipeg vast. Het slot was te Chicago voor December 1³/₈ dollarcent per 60 lbs. hooger en voor Mei, waarvoor de tot nog toe bestaande premie geheel verdween, 1¹/₈ lager dan een week tevoren. Winnipeg sloot onveranderd tegenover den 28sten September en blijft nog steeds even ver beneden Chicago, zoodat de tarwemarkt in de Vereenigde Staten zich bij voortduring met Canadeesche concurrentie door invoer zoowel van tarwe als van meel ziet bedreigd. De Argentijnsche markt bleef aanvankelijk flauw met verdere prijsdaling, doch ook daar werd later de stemming beter en op 5 October was Buenos Aires (de markt te Rosario was gesloten) aanzienlijk hooger en kwamen de prijzen daar weder op hetzelfde niveau als een week tevoren.

De verschepingen van Argentijnsche tarwe waren deze week klein, doch ofschoon ook van Rusland minder tarwe werd afgeladen, namen de totale wereldverschepingen aanzienlijk toe door een veel grootere hoeveelheid uit Noord-Amerika, voor verreweg het grootste gedeelte bestaande uit Canadeesche tarwe.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Atrés		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Nov.	Mais Nov.	Lijnzaad Nov.
3 Oct. '25	134 ³ / ₈	77 ¹ / ₂	39	11,70	8,40	19,30
26 Spt. '25	139 ¹ / ₂	78 ¹ / ₂	36 ¹ / ₈	12,20	8,75	20,30
3 Oct. '24	145 ³ / ₈	110 ⁷ / ₈	56 ³ / ₄	15,80	11,—	22,95
3 Oct. '23	109 ¹ / ₈	76 ³ / ₄	43 ⁷ / ₈	11,60	9,15	23,90
3 Oct. '22	106 ¹ / ₈	60 ⁷ / ₈	38 ³ / ₄	11,70 ²	8,15 ²	19,40 ²
20 Juli '14	82	56 ³ / ₈	36 ³ / ₄	9,40	5,38	13,70

¹) per October. ²) per September.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	5 Oct. 1925	28 Sept. 1925	6 Oct. 1924
Tarwe [*]	14,—	15,—	16,75
Rogge (No. 2 Western) ..	10,—	10,30	16,—
Mais (La Plata)	201,—	211,—	244,—
Gerst (48 lb. malting) ...	190,—	187,—	287,—
Haver	10,70 ⁴)	10,50 ⁴)	14,10 ⁴)
Lijnkoeken (Noord-Ameri- kavan La Plata-zaad) ..	13,45	13,75	15,60
Lijnzaad (La Plata) ... ³	434,—	444,—	495,—

¹) per 100 KG. ²) per 2000 KG. ³) per 1960 KG. ^{*}No. 2 Hard/Red Winter Wheat. ⁴) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	27 Sept./3 Oct. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	27 Sept./3 Oct. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	33.409	913.226	846.900	—	17.224	20.765	930.450	867.665
Rogge	9.121	201.277	349.814	—	300	3.775	201.577	353.589
Boekweit	—	17.154	15.146	—	—	528	17.154	15.674
Mais	27.873	565.656	577.262	2.615	58.833	91.815	624.489	669.077
Gerst	15.380	171.141	223.148	1.202	7.806	30.660	178.947	253.808
Haver	8.364	175.993	138.943	—	252	1.061	176.245	140.004
Lijnzaad	5.833	170.309	181.554	1.000	46.894	55.269	217.203	236.823
Lijnkoek	3.425	149.727	157.042	—	—	700	149.727	157.742
Tarwemeel	2.371	95.772	175.266	—	14.937	19.829	110.709	195.095
Andere meelsoorten ..	627	5.627	5.727	—	—	—	5.627	5.727

Rogge blijft bij voortdurend moeilijk te verkoopen, nu Duitschland, anders het grootste invoerland, zijn eigen rogge dringend voor uitvoer aanbiedt, en van uitbreiding van het gebruik van rogge als voedergraan ten koste van gerst en maïs, nog zeer weinig blijkt. Uit Rusland werd meer rogge afgeladen dan de vorige week en voor veel daarvan moeten nog koopers worden gevonden. Russische zoowel als Poolsche en Deutsche rogge daalden dan ook verder in prijs zonder dat daardoor de omzet toenam. Noord-Amerika is echter met rogge niet dringend aan de markt en zelfs is de prijs te Chicago, voornamelijk door de vastere tarwemarkt, ten slotte ongeveer 2½ dollarcent per 56 lbs. boven het peil van 28 September gestegen.

Maïs bleef voor de meeste soorten flauw, ofschoon uit Zuid-Afrika slechts weinig werd afgeladen. De vraag is echter zoowel in Engeland als op het vasteland onbevredigend en in vele gevallen konden de aanvoeren slechts ten koste van aanzienlijke prijsverlagingen worden geplaatst. Vooral was dat het geval voor Donaumaïs, die in Nederland en België steeds lager te koop was en in andere invoerlanden in hoeveelheden van eenige betekenissen zelfs in het geheel niet te plaatsen was. De premie van spoedige Donaumaïs tegenover latere verschepingen van den nieuwen oogst is zelfs geheel verdwenen, hetgeen trouwens ook het gevolg is van het gebrek aan ondernemingslust, zoowel bij koopers als bij verkopers, voor nieuwe maïs van den Donau. In de Balkanlanden, waar de oogst nu aanvangt en waar overal de vooruitzichten gunstig zijn, kunnen de producenten nog niet besluiten tot het accepteren der nu geldende prijzen. Ook van Rusland komt nog geen aanbod van maïs, ofschoon de berichten over den Russischen maïs-oogst over het algemeen goed blijven. De naar Europa zeilende groote hoeveelheden Zuid-Afrikaansche maïs drukken bij voortdurend den maïsprijs. Enkele ladingen werden in Engeland opgenomen en tot dalende prijzen vinden ook de in Nederland aankomende partijen wel koopers, doch de markt dreigt vooral voor witte soorten wel overvoerd te worden. Daarbij doet zich voor latere verschepingen de invloed van den goeden Noord-Amerikaanschen oogst gelden. De zaken daarin zijn naar Europa niet groot, doch het Amerikaansche aanbod op December-aflading drukt voor alle maïssoorten den prijs. Maïs was de laatste dagen te Chicago de eenige graansoort, waarvoor geen prijsherstel intrad en het slot op 5 October was na de prijsstijging van 29 September ten slotte vrijwel onveranderd tegenover een week tevoren. Wat meer standvastigheid toonde in de tweede helft der week de Argentijnsche maïsmarkt en Argentijnsche maïs begint in Europa reeds een flinke premie boven andere soorten te bedingen. In Engeland betaalde men voor Plata-maïs op aflading de laatste dagen zelfs hoogere prijzen dan tevoren. Aan de termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario bleven na de prijsdaling van het begin der week de prijzen vrijwel onveranderd en het slot op 5 October was te Buenos Aires 20 à 25 centavos per 100 KG. lager dan een week tevoren.

Gerst was op 1 October in Noord-Amerika zeer flauw, doch later herstelde de prijs zich weder bijna op het vorige niveau. De flauwe markt van 1 October werd blijkbaar veroorzaakt door het feit, dat Rusland voortdurend tot iets lagere prijzen aan de markt blijft dan Amerika en naar Duitschland en Engeland veel zaken deed, doch het schijnt, dat in Amerika later aan die Russische concurrentie minder waarde werd gehecht. Voor gerst blijft op het lage peil, waarop de prijzen zijn aangeland, de vraag bevredigend.

In haver echter worden weinig zaken gedaan. De Engelsche markt was voor haver zelfs flauw en lager, ofschoon in de Vereenigde Staten en Canada de prijzen zich blijven handhaven. Ook in haver begint Rusland nu als concurrent voor de andere uitvoerlanden op te treden. Deze week werden althans uit Zuid-Rusland 52.000 qrs. haver afgeladen.

SUIKER.

Het evenement van de week was Licht's raming van den aanstaanden Europeeschen bietoogst met 7.605.000 tons tegen eene opbrengst in 1924/25 van 7.077.800 tons (de gespecificeerde cijfers vindt men wat verder in dit verslag), aldus eene vermeerdering aanduidende van 527.000 tons, welke niet naliet de flauwe stemming der laatste twee weken op de verschillende suikermarkten te accentueeren.

Buitendien blijven Raffinadeurs in Amerika nog uit de markt met belangrijke aankopen, daar zij slechts hunne hoog noodige behoeften dekken. Evenwel trad op de markt te New York eenige reactie ten goede in, toen baissiers tot dekking overgingen, hetgeen uit ondenvolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Dec.	Jan.	Mrt.	Mei
Opening verslagweek	4.08	2.21	2.21	2.25	2.33
laagste punt	3.90	2.17	2.15	2.19	2.27
Slot verslagweek	3.90	2.24	2.25	2.30	2.38

Amerikaansche raffinadeurs hebben weinig vooruit gekocht en zullen dus spoedig tot koopen moeten overgaan.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Vereenigde Staten bedroegen deze week 49.000 tons, de versmeltingen 72.000 tons en de voorraden 135.000 tons.

De laatste raming van den Bietoogst der Vereenigde Staten bedraagt 806.000 tons tegen eene voorgaande raming van 824.000 tons en eene opbrengst van den vorigen oogst van 974.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot 2¼ d.c. dalende tot 2,16 d.c. c. & fr. New York, terwijl naar Europa October/December verscheping verkocht werd tot Sh. 10/9 en Sh. 10/6 c.i.f. U.K. en voor Januari/Maart (nieuwe oogst) Sh. 10/7½ werd gevraagd.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 26 Sept.	54.269	51.574	21.400
Tot. 1 Dec. 26 Sept.	4.721.479	3.785.518	3.400.308
Weekexport 26 Sept.	103.524	69.155	54.202
Totaal oogst.....	5.125.970	4.066.642	3.602.910
Totale voorraad op 26 Sept. ..	639.439	273.426	285.549

De totale oogst heeft dus 1.060.000 tons meer opgebracht dan verleden jaar.

Voor den Europeeschen bietsuiker-oogst geeft Licht de volgende raming in vergelijking met den vorigen oogst:

	1925/26	1924/25
	tons	tons
Duitschland	1.680.000	1.575.684
Tsjechoslowakije	1.600.000	1.409.703
Oostenrijk	85.000	75.000
Hongarije	220.000	202.354
Frankrijk	780.000	827.472
België	380.000	400.105
Holland	300.000	329.244
Denemarken	175.000	140.000
Zweden	180.000	135.009
Polen	530.000	494.854
Italië	200.000	422.000
Spanje.....	225.000	260.000
Rusland	950.000	458.375
Andere landen	300.000	348.000

Totaal in Europa.. 7.605.000 7.077.971

Uit bovenstaande gegevens blijkt, dat de toename voornamelijk verwacht wordt in Rusland, terwijl ook de cijfers voor Tsjechoslowakije en Duitschland op eene vermeerdering duiden, welke toename voor Duitschland eenigszins eene verrassing is.

Het weder in Europa was gedurende de laatste maanden over het algemeen zeer gunstig voor den te velde staanden oogst, zoodat de vroegere achterstand geheel ingehaald is.

In Engeland verlaagden Raffinadeurs hunne prijzen deze week met 6 d.

De Zichtbare Voorraden zijn volgens C. Czarnikow:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Sept.	52.000	70.000	264.000
Tsjechoslowakije 1 Sept.	76.000	18.000	31.000
Frankrijk 1 Sept.	70.000	52.000	75.000
Nederland 1 Sept.	83.000	36.000	27.000
België 1 Sept.	35.000	14.000	24.000
Engeland 1 Sept.	321.000	215.000	340.000
Europa..	637.000	405.000	761.000
V.S. Atlant. havens 30 Sept....	135.000	71.000	103.000
Cuba alle havens 26 Sept....	639.000	273.000	285.000
Totaal ..	1.411.000	749.000	1.149.000

Op Java was de markt ongeanimeerd en werd disponibile witte suiker herverkocht tot f 9½ en f 9¼, terwijl de V.I.S.P. nog wat restant Muscovados verkocht tot f 8¼.

Het rendement van 148 fabrieken bedroeg op 15 September ruim 12½ pCt. meer dan op dat tijdstip in 1924 en zal dit jaar de hoogste cijfers toonen, die ooit op Java bereikt werden.

Hier te lande brokkelden prijzen aanvankelijk wat af in sympathie met Amerika, en toen aldaar een herstel intrad, openbaarde zich hier ruime kooplust, welke tot eene vaste stemming aanleiding gaf. Licht's raming was van weinig invloed op onze markt, welke kalm sloot op de volgende noteringen:

December	f 16%
Mei	„ 17%
Augustus	„ 17%

De omzet bedroeg deze week 4000 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Oct./Dec.	Londen			New York 96° Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Oct./Nov.	Cuba's 96° c.i.f. Oct./Nov.	
		Sh.	Sh.	Sh.	
5 Oct. '25	kristalsuiker basis 99° f 16 ¹³ / ₁₆	32/9	12/7½	10/6¾	3,93
28 Sept. '25	" 16 ¹³ / ₁₆	33/3	13/1½	10/10½	4,08
5 Oct. '24	" 24	43/6	20/7½	22/-	6,03
5 " '23	" 289 ⁹ / ₁₆	60/9	25/-	32/-	7,85
4 Juli '14	ruwsuiker basis 88° f 11 ¹³ / ₃₂ basis 99° f 14 ¹³ / ₃₂	18/-	—	—	3,26

1) Het verschil tusschen ruwsuiker 88° en krist.suik. 99° is aan te nemen op 3 p. 100 KG.

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	2 Oct. 1925	25 Sept. 1925	18 Sept. 1925	3 Oct. 1924	2 Oct. 1923
New York voor Middling ...	23,15 c	23,90 c	24,54 c	26,15 c	29,— c
New Orleans voor Middling	22,48 c	23,20 c	23,86 c	25,— c	28,15 c
Liverpool voor Middling ...	12,72 d	12,91 d	13,57 d	15,23 d	17,27d*)

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
(In duizendtallen balen).

	1 Aug. '25 tot 25 Sept. '25	Overeenkomstige periode	
		1924	1923
Ontvangsten Gulf-Havens.	1494	1172,5	1171
" Atlant.Havens	187	266	242
Uitvoer naar Gr. Brittannië	596	453	451
" " 't Vasteland etc.	54	32	36

Voorraden.
(In duizendtallen balen).

	25 Sept. '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	763	506	487
Binnenland	858	532	574
New York	34	47	13
New Orleans	256	100	69
Liverpool	138	110	66

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.
Manchester, d.d. 30 September 1925.

Het Conditie-rapport, waarvan wij in ons vorig bericht melding maakten, gaf een groter oogst aan dan men verwachtte, waardoor prijzen van Amerikaansche katoen daalden. In sommige kringen wordt openlijk de wensch uitgedrukt om weer tot de maandelijksche rapporten terug te keeren ten einde herhaaldelijke storingen van de markt te voorkomen. Verkoopen in Liverpool bedroegen de vorige week circa 43.000 balen, waarvan ruim een derde Amerikaansche en de rest andere katoen. Prijzen daalden gisteren nog verder en Mid-American noteerde vandaag 74 punten lager dan een week geleden, hoewel de basis voor de goede „grades” vaster wordt. Ook Egyptische soorten zijn wat flauwer. De laatste berichten over den oogst luiden gunstig en schattingen worden hooger.

Prijzen van Amerikaansche garens zijn de laatste week wat vaster geworden en spinners trachten hun marges te verbeteren. Hoewel er nog een behoorlijke vraag is voor de meeste soorten, rapporteeren spinners van grovere en medio nummers, zoowel Mule als Ringwist, weinig zaken, terwijl de geboden prijzen over het algemeen wel beneden de daling van het ruwe materiaal zijn. Er zijn dan ook slechts weinig zaken tot stand gekomen, hoewel wij wel vernemen, dat er enkele flinke contracten zijn afgesloten in 44/46er dhootie inslaggaren tegen prijzen meer dan een kwart pence lager dan de uiterste limites van sommige fabrikanen, waaruit wel blijkt, dat er nog wel verkoopers om orders verlegen zijn. In getwijnde garens gaat iets om voor het binnenland. Egyptische spinners berichten over het algemeen een rustigen tijd. Hier en daar rapporteeren enkele doubleurs een betere vraag, doch verkoopen zijn niet groot en bestaan voornamelijk uit mindere kwaliteiten voor export en poplin garens voor het binnenland.

In de doekmarkt zijn prijzen vrij vast, doch elke daling van katoenprijzen wordt door overzeesche koopers meer dan verdisconteerd, hetwelk dikwijls zaken onmogelijk maakt. Desondanks is de toon echter over het algemeen hoopvol. Er zijn van diverse markten verschillende aanvragen, doch zaken van beteekenis zijn niet tot stand gekomen. Het kalm door blijven koopen, waarvan wij in ons vorig bericht melding maakten, is, naar wij vermoeden, een gevolg van deze optimistische stemming, hoewel dit nog niet dusdanige afmetingen aanneemt, dat men van een algeheele verandering van den markttoestand kan spreken. De lichtere soorten, speciaal van Egyptische garens gemaakt, hebben het meest geprofiteerd en verschillende fabrikanten hebben hun positie aanmerkelijk verbeterd.

23 Sept. 30 Sept. Oost. koersen. 22 Sept. 29 Sept.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Br. Indië 1/6⁵/₃₂ 1/6⁵/₃₂
F.G.F. Sakellaridis 28,80 28,00 T.T. op Hongkong 2/5¹/₈ 2/4⁷/₈
G.F. No. 1 Oomra 10,15 9,60 T.T. op Shanghai 3/2¹/₂ 3/2¹/₂

KOFFIE.

Ook over de afgelopen week valt niet veel bijzonders te berichten. In Brazilië bleven de prijzen voor Santos koffie vrijwel onveranderd, terwijl die voor Rio koffie weder opliepen en aan de termijnmarkten dobberden de noteeringen met kleine verschillen op en neder, om tenslotte wat op te loopen en te komen op circa ½ à 1½ ct. hooger dan die, waarop het overzicht van de vorige week werd afgesloten. De onzekerheid omtrent den stand van den bloei van den 1926/27er Brazilië-oogst houdt nog steeds aan en is oorzaak van de wifelende stemming, die aan de voornaamste markten voor het artikel heerscht. Dat de bloei door de droogte in het begin van September vertraagd was, wist men reeds algemeen, doch dat het, zooals nu blijkt, waarschijnlijk tot in den loop van October duren zal alvorens eenigszins betrouwbare berichten omtrent de vooruitzichten zullen kunnen worden tegemoetgezien, was niet verwacht. Wat den loopenden oogst betreft, zoo werden in den laatsten tijd herhaaldelijk berichten ontvangen, volgens welke de vroegere ramingen van de Santos-opbrengst iets moeten worden verlaagd en cijfers van 8 à 8½ Millioen balen gelden thans bij velen als waarschijnlijk.

De wisselkoers is in de laatste dagen in Brazilië nog verder gestegen en de koers op Londen, die verleden week nog 73/32 d. genoteerd stond, is thans reeds gekomen op 7¾.

Het Permanente Comité tot Verdediging van de Koffie in Sao Paulo, dat de dagelijksche aanvoeren in de haven van Santos sedert 11 September gelimiteerd had op 40.000 balen per dag, heeft sinds 30 September het maximum der aanvoeren wederom verlaagd op 30.000 balen. De oorzaak hiervan is hoogstwaarschijnlijk te zoeken in het feit, dat de voorraad in die haven sedert de verhooging op 40.000 balen vermeerderd was met circa 150.000 balen en algemeen wordt verwacht, dat bij vermindering van den voorraad de kraan wederom wat wijder zal worden opengezet en het maximum weder zal worden verhoogd.

Uit de op 1 dezer verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon blijkt, dat in de maand September de afleveringen in Europa en in Noord-Amerika eindelijk weder eens groot zijn geweest, n.l. 1.928.000 balen tegen 1.533.000 balen in dezelfde maand van verleden jaar. Hiermede is het totale cijfer der afleveringen in Europa en in Noord-Amerika gedurende de eerste negen maanden van het jaar gekomen op 13.850.000 balen, zijnde nog altijd 1.351.000 balen minder dan in de overeenkomende maanden van 1924, toen de afleveringen 15.201.000 balen bedroegen. Daar de aanvoeren in September in Europa en in Noord-Amerika ook zeer belangrijk zijn geweest, n.l. 1.719.000 balen (verleden jaar waren het 1.202.000 balen) was de voorraad op de hoofdmakten aldaar, die op 1 September 2.461.000 balen bedroeg, op 1 October slechts gedaald op 2.252.000 balen.

De totale zichtbare wereldvoorraad bedroeg:
op 1 October 1925 5.230.000 balen
" 1 September 1925 5.237.000 "
" 1 October 1924 5.727.000 "

In kost en vracht op aflading van Brazilië waren de zaken ook deze week niet groot. De prijzen van goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping zijn thans ongeveer 103/- à 105/- per owt., en van dito Prime ongeveer 106/- à 108/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verschepping, bedragen 88/9 à 89/6 en voor latere verschepping 86/- à 88/6, naar gelang van den verscheppingstermijn.

In Robusta op aflading ging het een en ander om. Op het oogenblik zijn de aanbiedingen:

Palembang Robusta, October verschepping 48½ cent.
" " Oct./Nov. " 48½ "
Bengkoelen " Oct./Nov. " 49½ "

terwijl in de tweede hand ongeveer $\frac{1}{2}$ cent lager te koop is en Palembang Robusta Jan./Maart verscheping gedaan is tot 45½ ct. en thans op 46 ct. wordt gehouden, alles per $\frac{1}{2}$ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Van loco ondergingen de prijzen geen verandering, doch de afzet bleef beperkt. De officieele noteeringen, die te lang onveranderd waren gelaten, werden heden gebracht voor Superior Santos op 70 ct. en voor Robusta op 61 ct. per $\frac{1}{2}$ KG.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
6 Oct. 55	49¾	47⅞	45⅞	52¾	47⅞	45¾	43⅞
29 Sept. 54⅞	49¾	46¾	44¾	51¾	47	44⅞	42⅞
22 „ 55⅞	50⅞	48	44⅞	53¾	48¾	46	43
15 „ 55¼	50⅞	47½	44¾	53⅞	48¾	45¾	42⅞

De slotnoteeringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.
5 Oct.	\$ 17,80	\$ 16,17	\$ 15,30	\$ 14,02
28 Sept.	„ 17,95	„ 16,20	„ 15,20	„ 14,—
21 „	„ 18,25	„ 16,55	„ 15,63	„ —,—
14 „	„ 18,18	„ 16,65	„ 15,65	„ —,—

Rotterdam, 6 October 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 1)	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4)	
5 Oct. 1925	130.000	26.550	1.406.000	26.500	7 ³ / ₉
28 Sept. 1925	290.000	26.225	1.374.000	29.000	7 ³ / ₆₄
21 „ 1925	233.000	28.250	1.285.000	30.000	6 ²⁹ / ₃₂
6 Oct. 1924	286.000	33.100	1.760.000	38.000	6 ⁹ / ₃₂

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
3 Oct. 1925	116.000	1.423.000	203.000	2.482.000
4 „ 1924	99.000	1.387.000	305.000	2.597.000

1) In Reis. 2) Niet genoteerd.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 October in duizenden balen.

	1925	1924	1923	1922	1921
Voorraad in Europa..	1.536	1.342	1.532	2.329	1.748
Stoomend (Brazilië ..	707	860	928	665	785
n. Europa (Oost-Indië.	124	53	21	13	31
	2.367	2.255	2.481	3.007	2.564
Voorraad Ver. Staten	716	739	926	861	1.341
Stoomend naar Ver. Staten	553	598	757	321	497
	3.636	3.592	4.164	4.189	4.402
Voorraad in Rio	249	333	693	1.774	1.611
„ „ Santos ..	1.327	1.782	937	2.511	2.944
„ „ Bahia ..	18	20	26	7	34
Totaal	*5.230	*5.727	5.820	8.481	8.991
Op 1 September	*5.237	*5.287	5.852	8.801	9.063
Op 1 Juli	*5.085	*5.071	5.340	8.639	8.700

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Sao Paulo. { 1 Juli 1924 4.592.000 balen
1 Juli 1925 1.786.000 „
1 Sept. 1925 1.892.000 „

THEE.

De zeer vaste stemming op de theemarkt in de voorlaatste week kon in de afgelopen week niet gehandhaafd blijven. Wel bleef er in Londen goede vraag bestaan voor de betere kwaliteiten, die dan ook vast in prijs bleven. Toch moesten middensoorten en ordinaire theeën $\frac{1}{4}$ tot $\frac{1}{2}$ d. in prijs laten vallen. Het gemiddelde prijsniveau voor Britsch-Indische thee daalde dan ook ongeveer $\frac{1}{2}$ d., waartegenover de middenprijs voor Ceylonthee $\frac{1}{2}$ d. kon verbeteren.

Op de theemarkt in Amsterdam ging weinig om en men is daar in afwachting van de veiling van 8 dezer. Intussen is de voorraad in entrepot, zich bevindende in de tweede hand, in September van 31.500 kn. teruggelopen tot 26.112 kn. op ult. dier maand.

De aanvoeren in September bij het Thee Etablissement bedroegen 12.206 kn. waartegenover afleveringen stonden ten bedrage van 20.320 kn., zoodat de voorraad in entrepot, die op ult. Augustus 53.796 kn. bedroeg, terugliep tot 45.682 kn. op ult. September.

De afgenomen voorraad van den handel geeft aanleiding om te verwachten, dat zich van die zijde een goede vraag zal ontwikkelen op de veiling van 8 dezer.

De oogstberichten van Java zijn nog zeer tegenvallend, als gevolg van de groote droogte, die zich blijkbaar ook in September nog heeft gehandhaafd.

Amsterdam, 5 October.

COPRA.

Gedurende de afgelopen week kwam er in de prijzen weinig verandering.

Consumenten toonden minder belangstelling, doch daartegenover was het aanbod van importeurs weder kleiner. Amerika neemt vrijwel alle Cebu Copra' uit de markt.

De slotnoteeringen zijn:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	f. 36,—
„ „ „ October afscheep ..	„ 35 ⁷ / ₈
„ „ „ November „ ..	„ 35 ⁷ / ₈

5 October 1925.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)

Kapokstatistiek op 30 September 1925.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	Voorr.
	1 Jan. 1925	tot 30 Sept.	tot 30 Sept.	op 30 Sept.
	(in pakken).			
H. G. Th. Crone.....	—	4641	4461	180
Van Eeghen & Co.....	—	1796	1688	108
N.V. Handel en Cultuur Mij. v/h. Smidt & Amesz q.q. Edgar & Co's Handel Mij. Soerabaja	141	5272	5361	52
Hand. Verg. v/h. Reiss & Co.	—	1587	1587	—
Int. Hand. & Cred. Mij. IHEC	—	1608	1608	—
Jacobson v. d. Berg & Co...	—	6112	6112	—
Koning, Teves & Co.	—	891	891	—
Landb. Mij. „Geboegan”...	—	206	206	—
Maintz' Productenhandel..	84	5446	5322	208
A. Merens	—	447	447	—
Mirandolle, Voûte & Co...	121	13651	13674	98
Tiedeman & van Kerchem.	—	3258	3258	—
Weise & Co.....	279	3723	3463	539
Order	1378	7477	8855	—
	2003	56115	56933	1185

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	Koper Stan- daard	Koper Electro- lytisch	Tin	Lood	Zink
5 Oct. 1925..	61.15/-	67.2/6	268.17/6	39.10/-	39.5/-
28 Sept. 1925..	61.2/6	67.5/-	264.12/6	39.7/-	38.5/-
21 „ 1925..	62.-/-	68.5/-	262.2/6	40.5/-	37.12/6
14 „ 1925..	62.10/-	68.10/-	258.-/-	38.7/6	37.2/6
6 Oct. 1924..	62.2/6	66.5/-	242.2/6	33.17/6	33.-/-
20 Juli 1914..	61.-/-	—	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

RIJNVAART.

Week van 27 September t/m. 3 October 1925.

De aanvoeren van zeezijde bleven zeer matig; beschikbare Rijnruimte woortdurend meer dan voldoende beschikbaar.

Ertsvrachten bedroegen in doorsnede f 0,30 en f 0,40 maximum met resp. $\frac{1}{4}$ en $\frac{1}{2}$ lostijd.

Naar de Bovenrijnstations werd gemiddeld f 0,80 en f 0,90 per last met verkorten lostijd betaald.

Sleeploon varieerde tusschen f 0,35 en f 0,50 tarief.

De waterstand, hoewel vallend, bleef gunstig.

In de Ruhrhavens werden de verladingen levendiger, en wordt algemeen aangenomen dat in de naaste toekomst de vrachten zich aldaar op een hooger niveau zullen gaan bewegen.